

עקר הרוח-חיים מקבלין מהצדיק (תורה ח)

קונטרס

רוחא דחיי

שיחות ומאמרים
ע"פ משנתו של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת

הרה"ח ר' חיים בנימין וורטהיימר ז"ל

קונטרס י"ח

"נר איש וביתו"

לשון הקודש (מתורגם מאידיש)

תוכן השיחה

הא"ב של בית יהודי זה: שמחה!
החינוך של הרבי: שמחה!
זכרון בשמחת עלמא דאתי
הכנס שמחה בילדיך!
העיקר הוא המבט שלך – שו"ת בעיני חינוך
"מנותר קנקנים, נעשה נס"

ימי החנוכה נועדו עבורנו!
נס החנוכה של שנת תקצ"ה
ה'התגרות' של חיונים
להאיר את אור החנוכה בבית'
להכניס 'חסידות' בבית
חסידות – שמחה
"באן משמחים ילדי ישראל!"

הערות והארות ניתן להשאיר ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.3.02.47.43 שלוחה 0

© כל הזכויות שמורות

כדי לקחת זכות והשתתפות בהוצאת הקונטרסים ניתן לפנות

בירושלים 05331.93747 כבי"ש 05341.52325

לתרומה ממוחשבת בכרטיס אשראי בטל' 037630585 שלוחה 6491 <1

ניתן להאזין לשיעור ב"קו רוחא דחיי" טל' 02.3.02.47.43 שלוחה 8 <18

גרפיקה ועימוד: י. גרוס 0527644765

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
לזכות
החתן נתן צחק בן טשארא פערל
והכלה חנה בת אסתר אדל
בזכות זה יזכו לבנות בית נאמן
בישראל

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' יודשע לייב גרלביסקי
שליט"א
להגל הולדת התאומות למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
יזכו לרוות רוב נחת דקדושה
מכיוצ"ח

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
לע"ג ר' שמואל בנימין
בן ר' עזריאל שלמה
נתרם ע"י המשפחה
ת.נ.צ.ב.ה

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' שמעון אורלנציק שליט"א
להגל אירוסיו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
יזכו לבנות בית נאמן בישראל

להשתתפות בהוצאת הקונטרס
ולקחת חלק בזיכוי הרבים בעת
שמחתכם או לזכרון יקיריכם
נא לפנות לטל' 0534159773

חלק מהוצאות הקונטרס נתגרב
ע"י ר' נתן משה רובינפן שליט"א
להגל הולדת בנו למז"ט
ובזכות מצוות זיכוי הרבים
יזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכיוצ"ח

"נר איש וביתו"

"שתעשו נשותיכם חסידות"

בדרכי ההודאה ושעשועי עוה"ב המאירים בימי החנוכה

[שיחה שנמסרה בחבורת האברכים – ט"ז כסליו תשפ"ה]

ימי החנוכה נועדו עבורנו!

אברוך ה', ימי החנוכה קרבים ובאים. זה עלינו לדעת; ימי החנוכה נועדו עבורנו! כך כותב ר' נתן², במקום אחד הוא כותב קודם שביעי של פסח: כל הניסים, "הכל בשבילנו.. בשבילנו עשה את כל הניסים האלה!".

א. הערת המערכת: השיעור הנוכחי הוא השיעור האחרון שנאמר ע"י רח"ב בחבורה בירושלים יום לפני נסיעתו האחרונה לרביה"ק לשבת חנוכה התשפ"ה. (מעניין לציין שלפני השיעור הושיט רח"ב מזונות לאחד האברכים שיתכבד ויעשה ברכה בִּסְפָרוֹ שלמחרת בלילה הוא מתכוון לצאת לדרכו, אמר לו האברך שזה ייחשב לו כ'צדקה לפני הנסיעה' כמו שרביה"ק אמר (ראה תו' ל"א). נענה רח"ב בשמחה: **יא יא צדקה פֶּאֶרן פֶּאֶרן..**). יה"ר ששפתותיו ידובבו בקבר, וזכות ההתעוררות וההתחזקות מהדיבורים יעמדו לטובתו ותהי נשמתו צרורה בחיים.

ב. ראה עלים לתרופה מכתב ע"ד (ערב שביעי של פסח התקצ"ב): וּבְקִשְׁתִּי מִמֶּךָ בְּנֵי חֲבִיבֵי שְׁתִּשְׁמַח בְּשִׂמְחַת הַחֵךְ הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר זָכִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים כְּאֵלֶּה שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם - **הַכֹּל בְּשִׁבְלֵנוּ! כְּדֵי שְׂגֹם אֶנְחֵנוּ בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא אֲנִי וְאַתָּה וְכָל הָאֲנָשִׁים שֶׁבְּטוֹלְטֵינָם וְפֹה בְּרִסְלָב וְשִׁבְלָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל בְּמוֹשְׁבוֹתָם, שֶׁפָּלְנוּ אֵלֶּה אֶנְחֵנוּ**

אחד אמר לי היום, הלא מידי שבוע יוצא לאור קונטרס של ר' צבי מאיר זילברברג שליט"א, בקונטרס של חנוכה – הוא כותב שם שכיום רואים בחוש שבימי החנוכה מתרחשים הרבה ניסים, והוא בעצמו יכול להעיד על כך, הוא מצטט שם כמה וכמה מעשיות של ישועות גדולות שיהודים נושעו דווקא בימי החנוכה.

נעשים דברים נפלאים.. בחנוכה נעשים ניסים ונפלאות!

זכורני שר' יעקב מאיר [שכטער] שליט"א אמר, לפני שנים רבות, שהספרים הקדמונים לא האריכו כל כך בדיבורם אודות ימי החנוכה, אולם בדורות האחרונים מרבים לדבר אודות ימי החנוכה הק'. רואים שזהו באמת אור שהיה מוכן – לכתחילה, אור זה אכן נועד והוכן במיוחד עבור הדורות האחרונים שהם זקוקים לאור הזה ביותר – להתגבר נגד חכמת יון והאפיקורסות.

על כל פנים, אור החנוכה מעיקרו, התכוונו אלינו. זהו יו"ט שנועד לימינו אנו.. [שואל: מה, בימיו לא דיברו מחנוכה?] לא בימיו, במאות שנים האחרונות. בימים הקדמונים; בימי הראשונים, הקדמונים, לא הרבו כל כך לדבר מזה. רק בדורות המאוחרים יותר החלו להרבות בדיבורים אודות אור החנוכה.

עכ"פ, בכל שנה יורד האור. הלא אור החנוכה הוא אור כזה שיורד "למטה מעשרה טפחים". הלא זהו סודו של אור החנוכה, שהוא אור שיורד. וככל שהדורות ירודים יותר, כמו כן החנוכה יורד עמוק יותר.. זהו חנוכה חדש!

פֶּה הַיּוֹם חַיִּים, כָּלְנוּ הֵם בְּנֵי הַדּוֹר הַזֶּה, וְעַלֵּינוּ נִפְל חוֹבַת הַיּוֹם הַזֶּה לְשִׁמּוֹחַ בְּשִׂמְחַת קְרִיעַת יָם סוּף, אֲשֶׁר אַז נִתְגַּלָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֶדְנֵינוּ וּמִמְשַׁלְתּוֹ שֶׁל הָאֵין סוּף בַּעַל הַדָּצוֹן יִתְבָּרַךְ בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָא וְנוֹרָא אֲשֶׁר לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ, עַד אֲשֶׁר רָאִתָּה שִׁפְחָה עַל הַיָּם וְכו' וְעוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים אֶמְרוּ זֶה אֵלֵינוּ וְאֶנּוּהוּ. שִׂמַּח בְּנֵי בְּשִׂמְחָה זֹאת, אֲשֶׁר זָכִיתָ לְהֶאֱמִין בָּזֶה עַל כָּל פְּנִים וְלִהְיוֹת בְּכָלל יִשְׂרָאֵל עִם הַנִּבְחָר אֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵנוּ עָשָׂה אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה.

גם מנושא זה היה ר' יעקב מאיר מרבה לדבר בשיחותיו על ימי החנוכה – שכל האור של חנוכה, כל פרטי ההלכות, כל אלו הם נקודות מהרבי. האור של הרבי מרומז באור החנוכה. אור החנוכה זהו אורו של הרבי! בכל שנה יורד הרבי עמוק יותר, אורו של הרבי מתגלה יותר!

נ'ס החנוכה' של שנת תקצ"ה

ר' נתן, במחלוקת הרי עבר עליו מה שעבר, הרבה מאורעות והרפתקאות. ור' נתן כותב – אולם ההרחבה, העובדה שהשם יתברך הצילנו, שהספרים ניצלו – זוהי הרחבה כזו, שעולה על אלפי.. על כל הצרות.

ג. ראה באו"א חנוכה עמ' קכ"ט (מאמר ו', חנוכה תש"ס): הנה כאשר אנו מתבוננים בכל הענינים הפנימיים של חנוכה (כמבואר בספרי החסידות), אנו רואים שבענינים אלו האריך רבינו באופן מיוחד.. לפי שרבינו האיר במיוחד אור של חנוכה ואחז בשלהבת קדושה זו והאיר בה לכל העולם כולו, שיוכלו ישראל להיאחז בו ולהתחזק ממנו תמיד בימי הגלות. (ועיי"ש באריכות שמביא דוגמאות הרבה מעניני חנוכה שהם הם לימודי רביה"ק לדור אחרון).

ד. ראה בעל"ת מכתב קע"א: הנה זה סמוך קבלתי כל המכתבים מאתכם וכו', וכלם מלאים זעקות וזעקות גדולות ומרות על עצם הדיפות שרודפים אותנו ובפרט אותי שונאי חנם, תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה, אבל בתוך עצם הצרות היה לנו הרחבות וישועות נפלאות ונוראות שזכינו ברב חסדיו להוציא הספרים תהלה לאל חי, מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי. ראוי לנו לעשות פורים גדול על זה כי לא היה נס קטן. אשפיר, ידידי רבי שמואל שזכית שגמר הנס על ידי, אשריכם אחי ורעי כל מי שהיה לו חלק בהצלת נפשות ותורה הקדושה וכו'.

ובמכתב ק"ע: כבר כתבתי לך שבאתי לקרימינט'שוק וכו', ומצאתי מכתבך שכתבתי החזרו הספרים הקדושים תהלה לאל והחיות את נפשי מאד. ובאותו יום ו' הנ"ל שלחתי לך מכתבי, ונתעכבתי שם בקרימינט'שוק עד היום שעבר, ולא הגיע לי שום אגרת, לא מברסלב ולא מאומאן, ואני יודע מה לחשב, אך בעת צרה כזאת המקום ירחם בנדי צריכים גם צער הזה, אבל זאת נחמתי בעניי מה שבחסדי ה' ונפלאותיו העצומים הוציאו הספרים מידם; מה אשיב לה' וכו'; אשרי חלקו של רבי שמואל וינבעדג שזכה שגמר פדיון שבויים כזה על ידו, אשריכם כל העוסקים בזה, וכל אשר הוציא ממון על פדיון נפשות והתורה הקדושה.

עבר עליו מה שעבר.. היינו שקליפת יון התגברה. ר' נתן כותב¹ שאנו כמו בימים ההם שקודם הנס של חנוכה, קליפת יון התגברה, ואנו מקווים שתהיה ישועה בחנוכה. ואכן כך היה!

ואכן, הסכנה האמיתית היתה שהם עלולים היו לקחת את כל הכתבים של הרבי, של ר' נתן, ולא להשאיר מהם זכר ושארית.. והם כבר לקחו את הכתבים². הם לקחום, והכניסום לחדר, ואף החתימו את הכתבים בחותמם. [שואל: מי?] הממשלה! המשטרה.

היה זה בשבת חנוכה, שבת חנוכה [שנת תקצ"ה] כל אנשי שלומינו התקבצו אצל ר' נתן, ובתוך כך הגיעו שוטרים, הקיפו את הבית סביב, לקחו אנשים לכלא, ואף את הכתבים לקחו.

הם נטלו את כל הכתבים והכניסום לחדרו של ר' נתן, והחתימו את הכתבים בחותמם. אי אפשר לגעת בהם; אם מישהו יעז לגעת בהם רע ומר יהיה סופו..

ה. מכתב קס"ו: **וְהִנֵּה עֵתָה הוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ קֶדֶם הֵנִס שֶׁל חֲנוּכָה שְׁהִיּוּ יִשְׂרָאֵל בְּצָרוֹת עֲצוּמוֹת מִכָּל צָד, כְּמוֹ כֵּן עֵתָה מִמֶּשׁ.** ¹ כִּי מִזֶּה הֵצֵד הַצָּרָה הַנִּי"ל הָלֹא לְמִשְׁמַע אֵזֶן דָּאָבָה נִפְשָׁנוּ, וּמִצָּד זֶה מִחֻלְקֵת כָּזָה בְּבִזְיוֹנוֹת כְּאֵלֶּה בְּחִרְקוֹת שְׁנִים כָּזָה וְכו'. וְעַל כָּלֵם הוּא הַשּׁוֹנֵא הַגָּדוֹל שֶׁבְּתוֹךְ הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּהִתְגַּבְּרוֹת גָּדוֹל מִחֲדָשׁ אֲשֶׁר עַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים לז) "צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וְכו' וְה' לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ" וְכו', כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סֵפֶה נב.) וְגַם עַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה "מַצִּיל עָנִי מִחֶזֶק מְמֹנִי" וְכו'. וּבִאֲמוֹת כָּל הַצָּרוֹת הַנִּי"ל רַחֲמֵנָא לְצֵלן תְּלוּיִים זֶה בָּזָה.

אָבֵל (אִיכָה ג) "חֲסָדִי ה' כִּי לֹא תִמְנֶנִי חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" וְכו' וּפְרָשׁ רַש"י שֶׁהַחֲסָדִים מִתְחַדָּשִׁים בְּכָל בִּקְרָה. וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְצַפּוֹת וּלְקוּדוֹת וּלְחִפּוֹת וּלְיַחַל לִישׁוּעָתוֹ תְּמִיד, כִּי הוּא יִתְבַּרְךְ גָּמֵר וְיִגְמֹר הַכֹּל לְטוֹבָה. כִּי אֲתָה מְרוֹם לְעוֹלָם ה' וְלְעוֹלָם יְדוֹ עַל הָעֲלִיּוֹנָה, וְנִתְיָב (תְּהִלִּים קיח) "יִמִּין ה' רֹמְמָה, יִמִּין ה' עוֹשֶׂה חֵיל", חֵיָלוֹת שֶׁל צַדִּיקִים שֶׁהֵם הַקְּשָׁרִים הַנְּלוּיִם עֲלֵיהֶם, יִשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֵינוּ וְנִאֲחֲזֵנוּ לֹא נִשׁוּב אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הוּא ז"ל (חֵי מוֹהֲר"ן ריח) "אִיךָ הָאֵב אוֹיֵס גִּפְיֶיךָ אֵין וְעַל אוֹיֵס פִּירִין" [גְּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר], וְכֹאֲשֶׁר קָצַת רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ. **עַד הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֵינוּ וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֲסָדֵינוּ, כֵּן יוֹסִיף לְהוֹשִׁיעֵנוּ יוֹתֵר בְּנִפְלְאוֹת וְחֲסָדִים וְיִשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר** כִּי קוֹשְׁטָא קָאִי.

ו. ראה כל סיפור השתלשלות הדברים, בקונטרס ימי התלאות י"ג, י"ד. ובהוספת המעתיק בעל"ת מכתב קע"א, ובלקו"ה שחיטה ה' אחרי אות כ'.

ור' נתן, עם הישוב הדעת שלו, תפס שקיימת דלת אחורית ששם הם לא חתמו את הפתח. אז הוא הורה לאחד שייכנס מבעד לדלת האחורית ששם הם לא חתמו את הפתח. אותו אחד אכן נכנס, הוציא את הכתבים, הוא לקח את כל מה ש.. ותוך כדי שלקחו את הכתבים נאבד קונטרס אחד מחידושיו של ר' נתן, קונטרס מחלק יורה דעה, ביורה דעה חלק א', בתחילת חלק ה'. [באותם ימים] כותב ר' נתן: אמנם אכן עובר עליכם מה שעובר, אולם "אינכם שמים על לב" גודל הישועה הנוראה שהיה לנו, היה לנו נס חנוכה.

ה'התנגדות' של היוונים

וכך עובר על כל אחד – על כל אחד עובר את כל המחלוקת, רודפים כל אחד בפרטיות. אמנם הרעש אינו כמו הרעש שהיה בימים ההם.. משום שכיום המלחמה מחולקת, על כל אחד חולקים בפרטיות. אולם על כל אחד מתעורר כל רעש המלחמה, להטביעו ח"ו.

כל אחד הוא ר' נתן בפני עצמו, יש רעש מסביבו, חפצים להביאו לידי כליון והפסד, רוצים להעלימו.. [שואל: איך מתכוון להתנגדות ממש?]
התנגדות הקליפות! התנגדות הקליפות!

הרבי אומר" - למדנו עכשיו - שאדם שתאוות האכילה מתגברת בו; הוא מרגיש רעבון, הוא נופל לתאוות אכילה – זה משום שיש לו שונאים. כלומר:

ז. מכתב קע"א: ואִשְׁרֵי אֲתֶם דּוֹאֲגִים וּמַצְטָעִרים עַל צַעֲרֵי מַה שֶּׁהֵם מִתְפָּאֲרִים וּמִפְחִידִים אוֹתִי, הָאֵמֶת שֶׁאַתֶּם צָרִיכִין לְהַצְטָעַר בְּצַרְתִּי, וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְזַעַק הַרְבֵּה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׂיִצְיִלְנִי מֵאוֹיְבֵי וּמְרֹדְפֵי, וּלְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל הַתְּחַבּוּלוֹת וּבְכָל הַכּוֹחוֹת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמִמּוֹן בְּאֶפֶן שְׂאוּכַל לִישֵׁב בְּבִרְסָלָב בְּשָׁלוֹם. אֲבָל כָּפִי מִכְתָּבְכֶם אֲתֶם מִתְפָּחֲדִים יוֹתֵר מֵדַאי, וְאֵין אֲתֶם מְשִׁיחִים כָּלֵל עַל גְּדֹל הַיְשׁוּעוֹת וְהַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמִּי וְעִמָּכֶם מִכְּבָר, וּבִפְרָט עִצָּם הַנְּסִים הַגְּדוֹלִים וְהַנִּפְלְאוֹת וְהַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ בְּיָמֵים הָאֵלּוּ דִּיקָא בְּתוֹךְ מַעוֹף צָרָה וּמִצּוּקָה הַזֹּאת, שֶׁצָּרֵינוּ לְהוֹצִיא כָּל הַסְּפָרִים וּלְהַצִּיל הַנִּפְשׁוֹת מִבֵּית הָאֲסוּרִים, מִלְּבַד שְׂאָרֵי הַנְּסִים וְהַיְשׁוּעוֹת בְּפִרְטוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיָמֵים הָאֵלּוּ מִדֵּי עֲבָרֵי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה וְכו'.

ח. ראה ליקו"מ תורה ל"ט.

אם התאוות מתגברות על האדם, ולא רק תאוות אכילה אלא כל התאוות - התאוות שמתגברות אלו הם "שונאים". יש לו פשוט שונאים, הם הם המהפכים אורחותיו ומפילים אותו.

האדם יש לו שונאים! הם חפצים לעקרו פשוטו כמשמעו, שלא ישאר ממנו זכר ושארית. ואת הרבי הם רוצים לעקור, הם רוצים לעקור את הרבי. הם רוצים לעקור את הרבי שמגן בעדו..

ועם כל אחד נעשים ניסים. "שלא אחד בלבד עמד עלינו לבלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו". מתרחשים ניסים ונפלאות כאלו, "והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם", כל אחד ונס החנוכה שלו. ועל זה צריך להודות ולהלל, להודות ולהלל..

הרבי אומר: משיח יספר לכל אחד מה שנעשה עמו בכל יום. כל פרט ופרט שנעשה עם כל אחד מאתנו – זהו מעשה! זה לא; עה, הוא חושב שזה סתם. כל אחד מאתנו הוא מעשה, משיח יספר זאת; ישיחו מזה.. כל אחד מאתנו הוא מעשה שלימה!

שואל: איזה חיזוק יוצא מכך שזה מעשה, מהו החיזוק בזה? מאחר וזהו מעשה שעוד ישיחו ממנו – מובן ממילא שמתרחש כאן משהו! זה לא סתם.. עה, איך אומרים, שכחו אותך.. - מתרחש כאן איזה מעשה!!

סיפור יציאת מצרים זה מעשה. היה מעשה, היה "ברית בין הבתרים", גילו [לאברהם אבינו] שכלל ישראל עתיד לרדת לגלות, והקב"ה שמר עליהם בגלותם, עד שהוציאם ופדה אותם מהגלות. וכן עם כל אחד, עם כל אחד זה כך, כל אחד מאתנו הוא מעשיה שלימה.. לכל אחד יש חנוכה משלו.

ט. ראה סיפורי מעשיות סוף מעשה י': "משיח יגיד לישראל כל מה שעבר על ישראל בכל יום יום, על כל אחד ואחד מישראל בפרט". ובעל"ת מכתב ק"ה: ואחר כך עזרני השם יתברך ברחמי הנפלאים שנקדתי בעצמי הרבה פתאם, מה שלא עלה על דעתי לרקד אז, והכל בישועתו והשגחתו הנפלאה.. כי לא דבר ריק הוא מה שנעשה עמנו בכל יום יום עם כל אחד ואחד בפרט עמו ועמי, ומשיח יספר לכל אחד מה שנעשה עמו בכל יום, וצריכין לזכר זאת היטב היטב בכל יום. (וראה גם בליקו"מ תורה ס"א תנינא).

באחד המקומות אומר ר' נתן – הלא בהדלקת נרות חנוכה, יש המדליקים **"נר איש וביתו"** (נר אחד עבור כל בני המשפחה), ויש המדליקים **"נר לכל אחד ואחד"** (לכל אחד מבני הבית), ויש המדליקים **"מוסיף והולך"** (בכל יום מוסיפים נר נוסף) .

אומר ר' נתן: יש כאלו האומרים: כן, בכלליות יש השגחה על העולם, **"נר איש וביתו"**, בכלליות העולם יש אור.

י. ראה מסכת שבת דף כא: ובטוש"ע או"ח סי' תרע"א סעי' ב.

יא. ראה באוצר היראה חנוכה מג:

[א] עקר מצות נר חנוכה הוא **נר לאיש וביתו** - כי בנדאי מאחר שעקר ההדלקה היא רק לראותו בלבד ולהסתכל על תלפיו הנס מרחוק כנ"ל, על-כן די נר אחד לאיש וביתו, כי כל בני הבית יכולין להסתכל על נר אחד ולהתבונן בו תלפיו הנס, **כדי שיתעוררו ויתחזקו בעבודתו יתברך על-ידי שראוין נפלאות אור התורה שהשם יתברך ממשיך עלינו בכל שנה ושנה, בכל דור בכלליות.**

[ב] אך המהדרין במצות מדליקין נר לכל אחד ואחד - כדי שישים כל אחד ואחד אל לבו, שגם עמו בפרטיות עושה השם יתברך נסים ונפלאות, ומאיר לו בטובו לתוך דעתו שיתעורר משנתו על-ידי נפלאות החסדים והישועות שעושה עמו בפרטיות בכל עת.

כי יש הרבה שטועים בזה, שאפילו אם הוא איש כשר ומשים אל לבו להתבונן קצת בעצם החסדים שהשם יתברך עושה עמו בכל דור, שיש לנו קיום בגלות כזה מכל הצדדים, אבל אף-על-פי-כן הוא טועה בנפשו ואינו מרגיש על עצמו בפרטיות תלפיו הנס, מחמת שידע בנפשו מה שעובר עליו נגעי לבבו ומכאוביו, על-כן הוא טועה בנפשו לומר שאין אור התורה (שהיא עקר ישועתנו ונעזרתנו סלה) מגיע גם אליו בפרטיות.

על-כן המהדרין מדליקין נר לכל אחד ואחד, כדי שישים כל אחד אל לבו שגם אליו בפרטיות מגיע האור, שזה בחינת הנקודות טובות שחוטף כל אחד בכל יום, בפרט מה שזכה להתקרב לצדיקי אמת, רק שהאור עדין בבחינת "נרא את המקום מרחק" כנ"ל, אבל אף-על-פי-כן בנדאי האור מאיר גם אליו בפרטיות.

[ג] והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך בכל יום - כי לא די שממשיך האור גם לעצמו בפרטיות אף-על-פי שהוא מרחוק מאד, אף גם הוא מוסיף והולך בכל יום וכו' שמאמין שהחסדים מתחדשים בכל בקר וכו' והוא מוסיף והולך להמשיך האור על עצמו בתוספת אורה בכל יום. כי באמת השם יתברך מאיר עלינו בכל יום בתוספת אור החסדים והישועות והנפלאות על-ידי כל זכות הצדיקים וכו' ואף-על-פי שאנו עכשו בתקף הגלות בגוף ונפש, אף-על-פי-כן אורו הגנוז מוסיף והולך בכל יום וכו'. ועל-כן צריכין להאמין שאפילו בתקף חשכת הגלות, אף-על-פי-כן האור מוסיף והולך, ויכול כל אחד במקומו להתקרב לאור הקדוש הזה, שהוא

אולם "המהדרין" מדליקים "נר לכל אחד ואחד" – כל אחד, על כל אחד מאיר אור ההשגחה.

'המהדרין' אומרים: כן, היה פעם אור. כן, פעם, היה לי פעם איזה ישועה, היה לי.. – אולם "המהדרין מן המהדרין", הם "מוסיף והולך"; מדי יום יש להם, יום יום! כל אחד, כל יום והפרסומא ניסא שלו, הם מבחינים בהשגחת השם יתברך עליהם יום ויום.

עם כל אחד, מידי יום, נעשים ניסים ונפלאות של חנוכה!
אלו הם "ימי הודאה י" – קונים זאת על ידי הודאה, על ידי שמרבים לדבר מזה; להודות ולהלל, להודות ולהלל!

ל'האיר את אור החנוכה בבית'

האור של חנוכה זהו "אור האמת י" – כך אומר כאן הרבי בתורה - "ש'לח אורך ואמתך", אור האמת. בחנוכה דולק ומאיר אור האמת – רואים את

בחינת אור נר חנוכה, ש'זכנו צדיקי הדור לחזר ולהמשיך אור התורה שלא תשתכח לנצח וכו'. וצריך כל אחד להדליק לעצמו האור בפריטיות, אף גם להיות מוסיף והולך, כי באמת גם עם כל אחד ואחד השם יתברך מוסיף עליו אור חסדו וישועתו בכל יום (עפ"י ליקו"ה שלוח הקן הלכה ה' אותיות ח ט).

יב. ראה ליקוטי מוהר"ן תורה ב' תנינא: ימי חנוכה הם ימי הודאה כמו שכתוב: וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל וכו'. ימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא כי זה עקר שעשוע עולם הבא להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהפיר אותו יתברך שעל ידי זה סמוכים וקרובים אליו יתברך וכו'. וראה בליקו"ה כלאי בהמה ד, ד: וזה בחינת חנוכה, כי ימי חנוכה הם ימי הודאה בחינת שעשוע עולם הבא וכו' כמבאר בהתורה הזאת, הינו שבימי חנוכה הקדושים על-ידי תקף הנסים והנפלאות והנוראות שעשה ה' יתברך עמנו בימים ההם בזמן הזה על-ידי-זה אנו ממשיכין הדרך הזה של תודה הודאה בעולם, דהינו לעסוק תמיד להודות ולהלל לה' יתברך על כל הנסים והנפלאות שעשה עם אבותינו ועמנו מימות עולם עד הנה בכלליות ובפריטיות. ולזכר היטב ולבלי לשכח כל הטובות הנוראות שגומל עמנו בכל עת ועת.

יג. ראה שם בליקוטי מוהר"ן תורה ב' (אות ד'): וכשזוכין לבחינת תודה הלכה על ידי זה נתגלה "אור האמת" וכו'. ושם בהמשך: וזה בחינת חנוכה כי ימי חנוכה הם ימי הודאה שהוא

האמת. איזה אמת רואים? רואים את האמת שהשם יתברך עוזר ומושיע לכל אחד ואחד..

וזה נעשה על ידי הודאה. על ידי הודאה, על ידי זה נעשה 'אור האמת'; מלמעלה יורד ונשפע לעולם אור של אמת.

העולם מלא בשקר; כל הטענות והמענות וחלישות הדעת שיש לבני אדם - הכל שקר וכזב, שקר וכזב..

כל העולם מלא בסיפורים. כל בית, אתה נכנס, אתה שומע את המרה שחורה. לכל בית יש פרק במרה שחורה..

אתה יכול להתדפק בדלת - כמי שהולך לקבץ נדבות, פותחים לו את הדלת, מכל בית נודף ריח שונה. ריח שונה, ריח סמך, איזה..

מכל בית יוצא מרה שחורה אחר. אתה דופק, אתה דופק בדלת, אתה שומע צעקות. אחר כך כשפותחים את הדלת, נודף ריח של מרה שחורה.. ככה זה, כל בית והפרק מרה שחורה שלו..

אולם כשמכניסים את ההודאה - שבכל בית תשרה שמחה, שבכל בית תשרה שמחה: "אה! כאן גרים יהודים, כאן גרים יהודים! כאן גרים ברסלבר חסידים! מגדלים כאן ילדי ישראל, אבא שמח אמא שמחה וילדים שמחים.."
- זהו "אור האמת"!

מגיע חנוכה, בחנוכה כשדופקים על דלתות בתי ישראל - הלא העניים צריכים לסובב בין הבתים יי - שומעים משהו אחר, כולם שמחים, שרים ורוקדים. מותר לרקוד בבית, אפילו הליטאים רוקדים 'ויונים', 'מעוז צור'.. רוקדים, אוכלים סופגניות, עורכים מסיבות.

בְּחִינַת שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הָבָא וכו' שְׁעַל יְדֵי זֶה זֹכִין לְשִׁלְמוֹת הַדְּבוּר, עַל יְדֵי הַתְּגָלוֹת הָאֵמֶת וכו'. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשְּׁמֹן שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה וכו' [ש]נִתְּגַלָּה "אֹרֶת הָאֵמֶת" וכו' בְּחִינַת "שְׁלַח אֶזְרָךְ וְאֶמְתָּךְ" וכו' עי"ש. (וענין "אור האמת" של חנוכה מבאר גם מוהרנ"ת בכ"מ עפ"י תורות אחרות בליקו"מ, ראה באוצר היראה חנוכה אותיות ה, טו, לד, סד).

יד. ראה משנ"ב או"ח סי' עת"ר ס"ק א.

לא מזמן ראיתי אחד מביא שה'לאטקעס נעכט' [מסיבות חנוכה] זהו מנהג הנשים. כך מובא בפוסקים ^{יז} שזהו מנהג הנשים, לזכר הנס של יהודית. מנהג זה אכן בא מהנשים, לכן הנשים עוסקות בזה, ומשמחות עצמן.. הלא בחנוכה עוסקים הרבה בהודאה.

בפוסקים אכן מובא ^{יח} שעיקר הדבר שעל ידו נחשבת הסעודה לסעודת מצוה – זה על ידי שמספרים חסדי השם בסעודה, במסיבות חנוכה צריכים לספר חסדי השם.

כשמספרים חסדי השם, על ידי הודאה מאיר אור נרות החנוכה. חנוכה הוא **”אור האמת”**, נרות חנוכה באים על ידי הודאה, וכפי מה שעוסקים בהודאה כמו כן מאירים נרות החנוכה!

אור נרות החנוכה אינו אור גשמי, הלא כתוב **”אין לנו רשות להשתמש בהם”**, אין זה אור שנהנים מגשמיותו, **”אלא לראותם בלבד – כדי להודות ולהלל לשמן הגדול”**. זהו אור רוחני. האור של חנוכה הוא שנרות החנוכה מאירים את אור האמת!

יוצא לנו שצריכים להדליק את נר החנוכה, שכן גשמיות הנר עדיין אינו הנר עצמו, העיקר הוא אור האמת. ואור האמת הזה – אומר הרבי – נעשה על ידי הודאה.

טו. ראה שו"ע או"ח סי' עת"ר סעי' ב ברמ"א.

טז. ראה טוש"ע או"ח סימן עת"ר סעיף ב' ובפוסקים שם. וראה בליקו"ה נזיקין ה, ל"ז: וְזֶהוּ בַּחֲנִינֵת הַסְּעֻדוֹת שְׁעוֹשִׁין בַּחֲנֻכָּה אֵף עַל פִּי כֵן שֶׁכָּתֵב בְּשִׁלְחֹן עֶרְוָה שֶׁרַבּוּי הַסְּעֻדוֹת בַּחֲנֻכָּה הֵם סְעֻדוֹת הָרְשׁוּת וְכוּ', הֲלֹא מִסִּיק הָרַמְ"א שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ קֶצֶת מִצֻּנָּה בָּהֶם, וּמִסִּיק, וְהוּא הָעֶקֶר, שְׁנוֹהֲגִים לִזְמִירוֹת וּשְׁבָחוֹת בְּסְעֻדוֹת שְׁמֵרָבִים בָּהֶם וְאֵז הֵי סְעֻדַּת מִצְוָה. וְכָךְ הוּא הָאֱמֶת, כִּי בְּנִדְאֵי כְּשֶׁמֶרְבִּים בַּחֲנֻכָּה בְּסְעֻדוֹת בְּשִׁכְרוֹת וְהוֹלָלוֹת וְכוּ', בְּנִדְאֵי הֵם גְּרוּעִים מִסְּעֻדַּת הָרְשׁוּת, אֲבָל רַב יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים וְהִירָאִים נוֹהֲגִים לְסַפֵּר בָּהֶם מִתְקַף הַנֶּס שֶׁעָשָׂה לָנוּ אֵז וְאֵיךְ נִמְשָׁךְ לָנוּ הָאֶרֶת הַנֶּסִּים וְהַתְּשׁוּעוֹת הָאֵלוּ בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה, כְּאֲשֶׁר מִבְּאֵר עֲתָה בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וּבִפְרָט בְּכַתְבֵי הָאֲר"י ז"ל וכו'. וְעַל יְדֵי זֶה אֵנוּ שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה בְּסְעֻדוֹת הָאֵלוּ וְאֵז הוּוּ בְּנִדְאֵי סְעֻדוֹת מִצְוָה בַּבְּחִינָה אֵין טוֹב לְאָדָם כִּי אִם לְאָכֵל וּלְשִׂמְחָה וְכוּ', עי"ש.

כפי מה שעוסקים בתודה והודאה להשם יתברך, כמו כן דולק ומאיר הנר האמיתי של חנוכה. או אז רואים את האמת, או אז רואים שהשם יתברך אוהב אותנו, שהשם יתברך גומל עמנו חסדים. כל אחד מאתנו הוא מעשה בפני עצמו, מעשה נפלא. כל משפחה היא מעשה שלם, כל אחד הוא מעשה. מלא בישועות, מלא בהשגחה.

בפרט ברסלבר חסידים שהמעשה שלנו הוא, שאנחנו זכינו לדעת מרבי כזה. אנחנו מספרים סיפור אחר לגמרי; אנחנו מספרים שיש רבי, אנחנו מספרים שיש רבי בעולם, אנחנו מספרים שיש רבי בבית.

בכל בית צריכים להכניס את הרבי, לדעת שיש רבי; **בבית הזה יש רבי, יש כאן רבי!**

להכניס 'חסידות' בבית

הרבי אומר י": **"מדוע אינכם עושים נשותיכם חסידות!?"**. הרבי לא אמר מדוע לא תהיינה הנשים חסידות – אלא מדוע 'אתם' לא תעשו נשותיכם 'חסידות', הרי שהדבר תלוי בנו.

כמה שאנו נזכה, כפי מה שאנו זוכים להוריד את החסידות שלנו שתגיע עד לרגלין, עד למטה – במידה זו נוכל לעשות נשותינו חסידות.

יז. ראה אוצר היראה חנוכה אות ס"ט: אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל נֵר חֲנֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ וכו', **כִּי עֶקֶר קִדְּשֵׁת כָּל בֵּיתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הוּא מִבְּחִינַת קִדְּשֵׁת בֵּית הַיְּשִׁיבָה הַקְּדוּשָׁה**, שֶׁהוּא הָרַבִּי שְׁלוּמִיד עִם תַּלְמִידָיו הַלְמוּד הַקְּדוֹשׁ שֶׁל קִיּוֹם הַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם אֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כְּנ"ל. וּבְאֲמֶת מְחִיב זֶה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, לִישֵׁב וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בְּבֵיתוֹ עִם חֲבֵרָיו וּבְנָיו וְתַלְמִידָיו, בְּבִחִינַת "וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ" וכו'; **וְעַל־כֵּן עֶקֶר נֵר חֲנֻכָּה הוּא אִישׁ וּבֵיתוֹ, הֵינוּ הַפְּעֵל־הַבֵּית עִם בְּנֵי־בֵיתוֹ, שְׁמֻקְבָּלִים קִדְּשָׁתָם וְחִיּוּתָם מֵהֶרָאשׁ־יְשִׁיבָה עִם תַּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, שְׁמֻשָּׁם נִמְשָׁךְ אֹר נֵר חֲנֻכָּה**. (עפ"י ליקו"ה ה' נזיקין ה' אות לה).

יח. ראה שיש"ק חלק ג' רע"א: אמר פעם רבנו: "פארוואס מאכט איר ניט אייערע וויבער פאר קיין חסידות?" – "מדוע אין אתם עושים את הנשים שלכם לחסידות?".

אדם שאינו יכול לדבר בבית מהרבי, זה משום שהרבי הוא אצלו דבר עילאי ונשגב עד מאד, הוא לא הוריד את הרבי לבחינות הנמוכות שלו. אולם כשמורידים את הרבי לבחינות הנמוכות, או אז יכולים להאיר גם בבית.

זהו האור של חנוכה, מורידים את האור למטה למטה, לשמוח עם הרבי, זה מה שצריך להצלח. אברך נכנס הביתה, שבני הבית יראו, בני הבית צריכים לראות שהוא שמח עם הרבי, לראות שהוא מלא חיות מהרבי. בני הבית צריכים להידבק מהחיות שיש לו מהרבי.

זה נקרא שהוא מצליח למלאות את הבית עם הרבי.

הבית צריך להתמלא עם הרבי! יש רבי שנועד גם לנשים. הרבי הוא רבי כזה שיכול לקחת נשים ולעשותם חסידות, שאור החסידות יאיר גם בנשים.

אברך שהוא חסיד כל אחד מבין. 'חסיד', מהו חסיד? חסיד – יש לו הרגשים, הרגש ביהדות, הדבר שמניע אותו זה עבודת השם. חסידישער יונגרמאן; כל אחד יודע מהו חסידישער יונגרמאן, אברך חסידי שכל מעייניו הם רק עבודת השם.

אולם אחד שלא מעניין אותו עבודת השם, על כך התבטא ר' נתן יצחק הנך רוצה להיות חסיד עם כל התאוות?!" – זה לא משתלב יחד, חסידישער יונגרמאן נקרא אחד שאינו חפץ בתאוות, הוא נלחם עם התאוות. כמובן שזו מלחמה ארוכה וממושכת, אולם מה שמעניין אותו זה חסידות.

מהי מהותו? מהותו היא חסידות! איי דרך אגב הוא גם מלמד, דרך אגב הוא סופר סת"ם, דרך אגב הוא סייד, הוא חייט.. אולם אין זו מהותו, זה הוא עושה לפרנסתו. אולם מהי מהותו? חסידישער יונגרמאן!

להחזיר זאת אצל הנשים זו עבודה גדולה יותר – שאשה תהיה חסידישע, חסידישע, שתהיה חסידה. מה מניע אותה? החסידות מניעה אותה. וכפי

שהרבי אמר: אודות זקנתו אדל [בתו של הבעש"ט הק']: "היא מתהלכת עם מחשבה; מה עוד היא יכולה לעשות שיגרום נחת רוח להשם יתברך..".

אשה, לא מה עוד היא יכולה לבשל או לאפות צריך להעסיק אותה, מה עוד היא יכולה לתפור וללבוש.. – לא זה מה שצריך להעסיק אותה! צריך להעסיק אותה; מה עוד אני יכולה לעשות שיגרום נחת רוח להשם יתברך, כיצד אוכל להיות מונחת קצת יותר בעבודת השם?!

וכיצד עובדת אשה את השם יתברך? – בזה שהיא מבשלת ואופה ותופרת ומנהלת את ביתה. אבל לא שהמהות שלה היא: "מנהלת בית, תופרת, אופה ומבשלת" – לא לזאת ייקרא 'חסידישע ווייבל'. הרבי אמר שאשה צריכה להיות חסידות'טע, אשה צריך לבעור בה חיות דקדושה.

כמו אברך, אם החיות שלו היא מהרבי אזי הוא נקרא חסידישער יונגערמאן. אולם אם אין לו חיות מהרבי אזי הוא לא חסידישער, יכול להיות שהוא למדן, יכול להיות שהוא עובד – אבל חסידישער יונגערמאן זה אחד שחי כמו חסיד. הוא חסיד של רבו; הוא חי מהרבי, הוא שמח עם הרבי, הוא מרגיש שהרבי הוא כל חיותו.

את הפסוק **"צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו"** מפרש הרבי: אימתי זוכה הצדיק להיות דבוק בהשם יתברך תמיד, בבחינת 'בכל דרכיך

ב. ראה שיש"ק החדש חלק א שע"ה: פעם שאָלו אַת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: **"פֶּאָרְוּאָס האַט עֶפֶסס אַיַנער זײַדע געהאַט אַזאַ מין המְשִׁכָּה צו אַיַנער בֶּאָבֶע אַדל?"** "מִדְּנֶה הִיָּה לְזַקְנֶכֶם הַבֶּעַל שֶׁם טוֹב כְּזוֹ הַמְּשִׁכָּה דִּנְקָא לְזַקְנֶתְכֶם מֵרֵת אַדל?" – כִּי יָדוּעַ שֶׁהַבֶּעַל שֶׁם טוֹב הַחֲשִׁיב אֶת בִּתּוֹ עוֹד יוֹתֵר מִבְּנֵי רַבֵּי הַיָּדֶשׁ; וְהַשִּׁיב רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: **"וּוִייל זײ אַיז אַרונס געגאַנגען כִּסְדֵּר מִיט אַ פֶּאָרְבֶּענִיקט האַרץ צום אויבֶּער־שטן: וואָס נאָך וואַלט אײַך געטאָן עפֿס אַ זאָך וואָס דאָס זאַל זײַן זײַן רַצוֹן?"** – "מִפְּנֵי שֶׁהָיָא סְבָבָה כָּל הָעֵת עִם לֵב כּוֹסֵף לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ (כַּאֲשֶׁר הָיָא שׁוֹאֵלֶת כְּבִיכּוֹל בְּכָל פֶּעַם אֶת עֲצָמָה): אִיזָה דְּבַר נוֹסֵף הָיִיתִי יְכוּלָה לַעֲשֹׂה שִׁיְהִיָּה לְרַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ?!"

בא. חיי מוהר"ן תקל"א: מִקְבָּר דְּבַר לַעֲנִן שְׁמוּשׁ הַצַּדִּיקִים, שְׁצַרִּיכִים אָנְשֵׁי שֶׁל הַצַּדִּיק לְשִׁמּוֹשׁ אֶת הַצַּדִּיק בְּכָל צְרָכָיו וְלַעֲשׂוֹת לוֹ כָּל מַה שֶׁהוּא הִיָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְאָמַר שֶׁזֶּה מְרָמֵז בְּפֶסוּק **"צדיק ה' בכל דרכיו"**, הִנֵּנוּ מֵתֵי זֹכֶה הַצַּדִּיק שִׁיְהִיָּה ה' בְּכָל דְּרָכָיו בְּחִינַת **"בְּכָל דְּרָכָיו דַּעְהוּ"**, מֵתֵי יוֹכֵל הַצַּדִּיק לְקַיֵּם שִׁיְהִיָּה ה' בְּכָל דְּרָכָיו – כִּד' **"וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו" בְּשִׁתְּחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו**.

דעהו' – כד "וחסיד בכל מעשיו"; כאשר החסיד נושא את כל מעשיו של הצדיק ודואג לכל צרכיו של הרבי. (כך מפרש הרבי את הפסוק: כיצד זוכה "הצדיק" שיהיה "ה' בכל דרכיו" – "וחסיד"; כשיש לו חסיד שדואג עבורו "בכל מעשיו").

הרבי מלמדנו שצריך להיות חסיד של הרבי, צריך להיות חסיד, והרבי אומר שגם הנשים צריכות להיות חסידות.

חסיד צריך שתהיה לו חיות לשמש את רבו כמה שיותר – ואשה צריכה גם היא שיהיה לה חיות, לשמש את הרבי כמה שיותר, לשמש את בעלה כמה שיותר שהוא יוכל לעבוד את ה' יתברך ולשמש את הרבי. זה צריך להיות כל חיותה!

ממילא מבשלים, ממילא אופים, ממילא תופרים, ממילא מכבסים, ממילא מנהלים בית. [אולם] הכל מתחיל בזה שצריך להיות רוח של חסידות. הן בבית זה, והן בכל בתי ישראל, צריך שתנשב בהם רוח של חסידות.

חסידות – שמחה

עכשיו, כיצד מכניסים רוח של חסידות? – על ידי "אור ההודאה"! על ידי שמודים ומהללים להשם יתברך. מודים ומהללים להשם יתברך [על כך] שיש לנו רבי כזה, והבעל לא מפסיק לדבר מהרבי – "אה, יש לנו רבי כזה!". בכל דבר הוא שמח עם הרבי. השמחה נדבקת בבית, השמחה מתחילה להידבק בבית; אט אט, בהדרגה, עוד קצת ועוד קצת. ככה זה נכנס, השמחה של הרבי נכנסת, עד שמתחילים לראות באמת שכל העולם הוא "צל עובר", גם אשה צריכה לדעת שהעולם הזה הוא 'צל עובר'.

היננו שְׁאֲנֵשִׁיו שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁהֵם נִקְרָאִים חֲסִידִים, כְּשֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּכָל מַעֲשָׂיו שֶׁל הַצַּדִּיק. כִּי אֵין צָרִיךְ לַפְנוֹת לְשׁוֹם דָּבָר, כִּי אֲנֵשִׁיו עוֹשִׂין לוֹ מֵה שְׁצָרִיךְ.

כב. ראה ליקוטי הלכות שחיטה ה, ה: כל עבודת האדם הוא להעלות ולהוציא מהעולם אֶל הַגָּלוּי לְגִלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם עַד שְׁיִתְקַצוּ, "וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֶתָּה פְּעַלְתָּ וְכוּ". אַךְ צָרִיכִין לָזֶה יִגְיַעָה גְדוּלָּה וְעֲבֹדוֹת הַרְבֵּה לְגִלּוֹת הַהַעֲלָמָה, כִּי זֶה כָּל עֲבֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם. וּמִגִּדּוֹל

העולם הזה הוא צל עובר, אולם בזה הצל עובר יכולים לזכות לנצחיות. העולם הזה, בעולם הזה יכולים לזכות ל”שעשוע עולם הבא”, כאן בעולם הזה יכולים להתהלך ולזכות להיות בן עולם הבא!

העולם הזה חולף ופורח, אולם העולם הבא שקונים כאן בעולם הזה – אינו חולף, הוא קיים לנצח נצחים, זהו נצח נצחים! מהו עולם הבא? עולם הבא זה ‘שעשוע עולם הבא’, מודים ומהללים מודים ומהללים להשם יתברך.. על כל נקודה, על כל נקודה צריכים להודות ולהלל.

שהבית יתמלא עם הרביי, מלא, מלא עם הרבי. למלאות הרבה את הבית..

ה”אזמרה” של הרבי צריך להיכנס לבית, לראות את הטוב של כלל ישראל, לראות את הטוב, לדבר מהטוב.

אברך שנכנס הביתה ומדבר רק טוב, הוא אינו מדבר רע על שום בר ישראל, הוא מדבר רק טוב. וכשמדברים פעם דיבורים אחרים, הוא אומר ”הבה נדבר טוב!“. אזי האזמרה של הרבי נכנס בבית, וגורם שיאהבו לדבר טוב, לראות טוב, זה מכניס חיות בבית.

וְעַצֵּם הַהֶעֱלָמָה לָאוּ כָּל אָדָם זֹכֶה לָזֶה, לְגִלּוֹת הַהֶעֱלָמָה כִּי אִם גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים הַחֲכָמִים הָאֱמִתִּיִּם שֶׁבְּחֻמֹּתָם הָעִמְקָה מְאֹד מְאֹד, הֵם מְמַשִּׁיכִים שְׂכָלִיִּם נִפְלְאִים מְאֹד, שֶׁעַל יָדָם הֵם מְגַלִּים הַהֶעֱלָמָה וּמוֹדִיעִים אֶלְקָנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וּמְגַלִּין הָאֱמֶת שֶׁכָּל הָעוֹלָם הֶבֶל הֶבֶלִים, צֶל עוֹבֵר, הֶבֶל נִדָּף. וְנוֹתְנִים עֲצוֹת וְדַרְכִּים יְשָׁרִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מִדְּרָגָתוֹ בְּאִפֻּן שִׁיכּוֹל לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מִטְּעוֹת הָעוֹלָם, שֶׁבָּא עַל-יָדֵי גְדֹל הַהֶעֱלָמָה שֶׁבְּעוֹלָם. וְשִׁישִׁתֵּדֵל כָּל יָמָיו עַל הָאֱחָרִית וְהַסּוֹף שֶׁיִּצְלַח מִשְׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, וְיִזְכֶּה לְחַיִּים נְצִחִיִּים לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶהוּ עֵקֶר הַתִּכְלִית. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵכֵל יוֹדְעִין זֹאת שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הֶבֶל וְרִיק, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַהֶעֱלָמָה גְּדוּלָּה כָּל כָּךְ, שֶׁרָצִין הַכֹּל אַחֵר הָעוֹלָם הַזֶּה וְאִין מִשְׁגִּיחִין עַל הַתִּכְלִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, ”זֶה דֶּרֶכְכֶּם כֶּסֶל לְמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בִּפְיָהֶם יִרְצוּ סֵלָה“, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרונָם לְבָרְכָהּ, וְאִפְלוּ אִם זֹכְרִין לְפַעֲמִים וְאוֹמְרִים מַה יַּעֲשׂוּ בִסּוֹף, אֵינֶם יוֹדְעִים שׁוֹם עֲצָה מַה לַּעֲשׂוֹת לְהַצִּיל נַפְשָׁם. עַל-כֵּן הָעֵקֶר הוּא אֲמוּנַת חֲכָמִים אֱמִתִּיִּים, כִּי רַק הֵם יוֹדְעִים בְּחֻמֹּתָם הַגְּדוּלָּה אִיךָ לְגִלּוֹת הַהֶעֱלָמָה הַזֹּאת וְלִתֵּן עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְכָל אֶחָד לְפִי עֶרְכּוֹ וּמִדְּרָגָתוֹ.

כג. ראה שיש”ק החדש חלק ב’ מ”ו. וראה עוד בעני”ז ברוחא דחיי קונטרס ד’ (עמ’ י”ט ואילך).

מכניסים את העצה של "בצר הרחבת לי" בבית, הנעימות שבמציאת ההרחבות בכל עת וזמן, לראות את ההרחבות. בכל יום יש הרחבות חדשות, בכל יום יש הרחבות חדשות ונפלאות; הרחבות בפרנסה, הרחבות בבריאות. נעשים אותות ומופתים, "על ניסך ונפלאותיך שבכל יום עמנו", בכל יום נעשים מעשיות..

אברך שמשים לב ועוסק בהודאה, ומדבר מזה בבית – הבית הופך להיות בית של הודאה.

לפעמים אחד מבני הבית צועק – מה, מה אתה צועק, מה אתה צועק? מה נכנס כאן צעקות. מה אתה צועק? דרכם של ילדים לצעוק.. מה אתה צועק?! מה אתה בעצבות? – בית של ברסלבר; מה נכנס כאן עצבות? מה נכנס כאן עצבות?!

בית של ברסלבר, המוסר הכי נוקב זה: "איך נכנס כאן עצבות?". בית שהרבי מנהיג אותנו בדרך של הסתכלות על הטוב, איך נכנס כאן עצבות? איך נכנס כאן כעס, איך נכנס כאן אכזריות, איך נכנס כאן מריבות? – איך זה נכנס אלינו?!

חוזרים על זה שוב ושוב, נופלים ומתחזקים. נכנסים ומכירים שזהו בית של ברסלבר, רואים שזהו בית מלא עם הרבי, בית שמאיר שם האור של חנוכה, "אור האמת". זה בית של אמת, בית של אמת!

אט אט נכנס הזכרון מהתכלית, הזכרון מהתכלית נכנס הביתה. יודעים שכל עסקי עולם הזה סופם לחלוף, אולם עלמא דאתי זה הרי דבר הקיים לעד ולנצח נצחים – וב"ה מהסחורה הזו יש לנו בשפע.. ברוך השם! ברוך השם!

[אחד הנכחים: הלא מקודם אמרתם שממילא מבשלים, ממילא אופים..] כן, אופים ומבשלים.. לבשל; עבור מי מבשלים? הלא מבשלים כאן אוכל לאנשים שעובדים את השם יתברך! מבשלים לבעל, מבשלים לילדים,

מבשלים על מנת לאכול ולשמוח, נהנים להכין את האוכל טעים יותר כדי שהסועדים ייהנו יותר, מכינים כל מה שרק יכולים.

העיקר זה המחשבה והכוונה שבדבר. יש אחד שהוא עסוק, הוא עסוק שהכל ידפוק ויצא מושלם, והוא צועק כל היום.. מה אתה צועק, מה אתה צועק? אל תכין אוכל! אני אומר: אם זה בצעקות, אל תכין לי אוכל.. אל תעשה לי טובות, אני רוצה להיות שמח, אני לא צריך, אני לא חפץ בדבר כזה, רצוני להיות שמח!

צריך להיות שמח! בית יהודי צריך להיות שמח, הבית צריך להיות שמח! אין דבר כזה, זהו הנושא המרכזי, הנושא הוא להשרות שמחה בבית.

"כאן משמחים ילדי ישראל!"

החיות של אידישע מאמע צריכה להיות מכך שהיום היא הצליחה לשמח בית עם אנשים, שזו תהיה כל חיותה. **"ברוך השם קמתי היום, ומהבוקר ועד הערב עמלתי ויגעתי לשמח משפחה.. זוהי כל חיותי! זוהי כל חיותי!"**

זו נקראת חסידה, חסידישע וויבל על כל המשתמע מכך, זו נקראת אשה חסידית, חסידישע מאמע: כל חיותה היא לשמח אנשים.

(חושבים:) צריך להספיק; צריך להספיק.. צריך להספיק להכין שבע עוגות ושמונה גלידות.. – **לא צריך כלום! צריך להיות בשמחה, זה מה שצריך.** לא צריך כלום, הכל טוב! טוב לי במצב הנוכחי. על שבת קודש נסתדר, יש ב"ה חלות ודגים, בעז"ה תהיה כאן שבת.. מכאן והלאה הכל רווח.

"מדוע את כועסת, מדוע את מבלבלת את השבת כולה בכעסך, מדוע את בכעס, אל תהי כאן בכעס, אין דבר כזה כעס..". צריך כל הזמן לנטרל ולנתק, לנתק את ה'שקעים' של הכעס. **אין כעס.. שבת, שבת, שבת! שמחה.. שבת.. מה כעס? - -**

כך נראית משפחה ברסלבית, בית של ברסלבר מלא בחיות, מלא שמחה. ב"ה גדלים כאן, גדלים כאן ילדים, גדלים כאן נפשות, ילדים להשם יתברך, זהו מהות הבית.

זה לא אומר שלא נכשלים – יכולים להיכשל, יכולים להיכשל פעמים רבות.. – אולם גם כשנכשלים פעמים רבות, אזי שוב הרבי; הרבי סבלן, וכשנופלים קמים. התרגזת, שוב פעם כעסת, תירגע שוב פעם.

כעסת עשר פעמים אז תירגע עשר פעמים, אתה תראה להירגע כל העת!

זה הנושא. בית יהודי צריך להיות מלא מלא, מלא באור האמת, מלא באור נרות החנוכה, מלא בהודאה, מלא בשעשועי עולם הבא.

ילדים מלכלכים, ילדים הופכים, זה מרגיז ואף מוציא מהכלים; חסרי דעת, חסרי אחריות, שובבים.. – אולם מה אומר הרבי, הרבי אומר שעם כעס לא מחנכים ילדים^{יד}.

כד. ראה בטעם זקנים קונטרס י: הדרך של הרבי היתה דרך של אהבה וחסד, לא עם דינים, לא עם כעס, לא עם דינים.

כל זה אמור הן כל אחד אחד לעצמו, אסור לי להיות בכעס על עצמי [מותר לי לנזוף בעצמי - בהתבודדות מותר לי לנזוף בעצמי, אבל לא לנזוף בעצמי ולהישאר נזוף! אלא לשוב ולדון עצמי לכף זכות!] וכלפי אחרים וודאי שלא!! (לכעוס וכדו').

ואפילו בבית גם כן, נהיה מצב כזה ש - - כמעט שהולכים עם ממשלה, עם כעס, ומחריבים בכך את הבית, מחריבים את הבית! זה לא - בעניינו של הרבי היה זה טריף! רק לבקש מהשם יתברך, שיאיר עינינו כיצד לנהוג, כיצד להנהיג אחרים! הלא זוהי ממשלה, הוא הרי בעל בחירה, יש לי ממשלה!

עניינו של הרבי היה - 'רק אהבה', בבית בין איש לאשתו, ובין חברים, רק לא עם מריבות! לא בכעס, לא בדינים! על ידי דינים הוא כבר נמצא (הבעל דבר), הוא כבר נמצא, הלא משם כל יניקתו! כשהשם יתברך עוזר, בית של אהבה - זהו בית מלא חסד, בית מלא רחמים! אחרת, זה בית מלא 'דינים', כיצד תוכל השכינה הקדושה לשרות בבית כזה?! (השכינה אומרת:) אני נכנסת בבית, אני בוחרת בית של אהבה, וחסד, ורחמים! ואילו בית שהוא מלא דין ודין, געוואלד, כיצד יכולה השכינה לשרות בו?! ממילא הוא מניח את ה'זקן' (הבעל דבר) לבד, אני אינני יכולה להיות אצלכם! צריך לדעת, כשנכנסים לחידר של הרבי, צריך ללכת בדרכו של הרבי! זוהי דרך של 'חסד' ו'רחמים', ולדון לכף זכות, לא להראות שום 'הקפדות', לא להראות שום מיני 'כעס', צריך להיות בית של אהבה! בית של חסד!

הרבי מביא בספר המידות ^כ "הבנים שוטים כשאביהם פֶּעֶסֶן", וכשאתה כועס אתה עושה את הילדים שלך שוטים גדולים. ככל שאתה יותר תכעס על המצב הם ייעשו שוטים גדולים יותר, ועוד יותר.. ככל שאתה תכעס יותר ככה הם יהיו שוטים יותר ח"ו.

ברוך השם! ברוך השם! גדלים כאן ילדים ברוך השם! כן אחראים, לא אחראים, אחד יותר אחד פחות.. – אבל ב"ה גדלים כאן אידישע קינדער!

קורה לפעמים שכוועסים; פעם הוא כועס והיא מרגיעה אותה, פעם היא כועסת והוא מרגיע אותה.. – אבל כאן זה בית שהרבי הוא הבעל דעה! הרבי מתערב, הרבי מתערב בכל הנעשה בבית. הרבי רוצה שמחה, הרבי רוצה שהבית יהיה מלא שמחה! מלא שמחה!

זהו אור החנוכה, האור נכנס, אור חנוכה שיורד ומאיר בכל בתי בישראל, האור יורד, אור של חנוכה "למטה מעשרה טפחים ^כ", יורד ומאיר בכל בתי ישראל, מוריד עמו את השכינה, מוריד את האור למטה מעשרה טפחים. אור שמאיר! אור שמאיר ונוסף שמחה בבית!

בפרט כשמתחילים לתפוס שמעט השמחה מקורה מהרבי – מתחילים לקלוט שכשמתחזקים עם 'אזמרה', ועוד הפעם אזמרה, ועם 'בצר הרחבת לי', ורואים שדבריו של הרבי מחיים נפשות – ממילא מתחילים לשמוח בבית שב"ה יש לנו רבי כזה.

כה. ערך בנים אות ק"ז.

כו. ראה אוצר היראה חנוכה א: וְזֶה בְּחִינַת שְׁאֲנוּ מְדַלְקִין נֵר חֲנֻכָּה, שְׂכֹלֵל כָּל הַיְּחֻדִּים הַקְדוּשִׁים (פְּמִבְּאָר בְּפִנּוּת), כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ, לְמִטָּה מְעֻשְׂרָה טַפְחִים, כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים מְמַשִּׁכִּין תַּקּוּנִים נִפְלְאִים כְּאֵלֶּה, עַד שְׁמַאֲרִין בְּחִינַת הַשְׁגָּת אֱלֻקוֹת עַל־יְדֵי הַצְּמֻצּוּמִים גַּם לְמִטָּה בְּדִיּוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד, שֶׁהִיא בְּחִינַת לְמִטָּה מְעֻשְׂרָה טַפְחִים, שְׂמֻעוּלָם לֹא יָרְדָה הַשְׂכִּינָה לָשֵׁם, כִּי בְּגִדְל כָּחֶם יְכוּלִין לְהָאִיר אֶפְלוּ בְּהֻקְטָנִים וְהַגְרוּעִים מְאֹד אִם רוֹצִים לְקַבֵּל, בְּבְחִינַת "גַּם כִּי אֶלֶךְ בְּגִיָּא צִלְמֹנוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֹמֵד", וּבְבְחִינַת "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֹׁךְ ה' אֹר לִי" (עפ"י הל' השכמות הבוקר ה"ד אות י').

ב"ה שאנחנו ברסלבר ומדברים מהרבי ושמחים שיש לנו רבי שמולך
אותנו בקו של שמחה, לחינוך מסוג אחר. ברסלבר יש להם חינוך אחר,
בברסלב החינוך הוא "שמחה". **יש לנו רבי שמולך אותנו בדרך של שמחה.**

הרבי אמר פעם לרבי נתן^{יז}: **"העיקר הוא רק שמחה, ויראה גם!"**. הרבי
שונה מכל העולם, אצל הרבי האל"ף ביי"ת זה – "שמחה". א"ב של יראת
שמים זה שמחה, זה אצל הרבי הא"ב של יראת שמים.

כשאתה רואה ילד – הרבי מביא בספר המידות^{יח} שמי שהוא שמח –
מתוכן דבריו משמע שזה נאמר כלפי ילדים; אמנם זה נאמר על כל אחד, אך
ביחוד כלפי ילדים.. - **"השמחה היא סימן שהוא זרע ברוך ה'!"** היינו, שכל
צורתו של היהודי שהוא 'זרע ברוך השם', היא השמחה!

הא"ב של בית יהודי זה: שמחה!

הדבר שבבית צריך לעמוד עליו בכל תוקף: שכאן בבית תשרה שמחה,
שכאן בבית יהיה שמח! עם זה ששמחים מגרשים את כל המידות רעות.

כז. ראה בכוכ"א שיחות וסיפורים ממוהרנ"ת כ"ח: מוהרנ"ת זצוק"ל כתב לרבי עוזר, שְמַעְתִּי שֶׁר'
עוזר איז נאר פֿרום (הוא רק ירא) לא כף קבלתי מרובנו זצוק"ל, דער עקר איז נאר פֿרייליך,
און פֿרום אויף (העקר הוא רק שמחה ויראה גם).

וראה עוד בשיחות הר"ן קנ"ה (אחרי שאמר רביה"ק את תורה י"ז תנינא): ובתחלה שאל אותי:
האתה שמח בשבת? השבתי: אני, לפעמים נתעורר עלי איזה יראת (שקורין פרום). ואמרתי
לו בזה הלשון: **איך בין אמאל פרום.** והשיב: **לא כף הוא, העקר הוא שמחה.** ואז הוכיח אותי
הרבה להיות בשמחה דיקא בשבת. ואז אמר כל הענין הנדפס ב"לקוטי תנינא" סימן י"ז הנזכר
לעיל מענין מעלת השמחה בשבת. ונקלל שם שגם היראה עקר עליה על ידי השמחה של שבת
דיקא, הינו שעקר הוא רק השמחה בשבת. ואז דיקא עולה היראה שהוא בחינת מה שקורין פרום.
והארץ הרבה בשיחה הקדושה הזאת וכו' עיי"ש. וראה שם עוד בשיחה קנ"ג (מתיאור התגלות
תורה ע"ח תנינא בשבת נחמו התק"ע): והתפאר בעצמו שהוא עתה בשמחה גדולה. ואמר שהוא
ביראה ובשמחה. ואמר בלשון אשכנז: **איך בין היינט פרום פרייליך** וכו' עיי"ש.

כח. שמחה (ח"א) אות כ"ב: השמחה היא סימן שהוא זרע ברוך ה'.

כשיש שמחה בבית ממילא מסתלקים הקנאה והמחלוקות, העצבות והתאוות, השקרים וכל שאר מרעין בישין.. כל אלה נסים ונמלטים מהבית כשהשמחה שורה בו!

[שואל: הנהגת הבית 'ביראה' מהווה סתירה לשמחה?] בית צריך להתנהג בשמחה לא ב'יראה', יראה גם – אולם עיקרו של בית צריך להיות שמחה, שמחה!

המידה שמנהיגת כאן את הבית (בשפה של ימינו זה נקרא 'דומיננטי' פעיל..) היא השמחה. כמו שנכנסים לחתונה, מהו הנושא המרכזי כאן? שמחה! וודאי שיש כאן עוד פרטים רבים, מרכיבים רבים, הרבה פרטים.. אולם מהו הנושא כאן? שמחה!

[ש: זה יכול להצטייר כקלות ראש..] מה מצטייר כקלות ראש? [ש: להיות בשמחה, להיות שמח באתגליא..] באתגליא.. לא צריכים להיות שמחים 'באתגליא' – צריכים להיות בשמחה! תסביר לי, אתה אומר דברים שאינני יודע מאין הם לקוחים. אינני יודע איזה שייכות יש לדברך עם מה שאנו מדברים כאן.. פשוט, צריך להיות שמח! צריך להיות שמח! ^ט

צריכים להיות בשמחה, כן, כך אמר רבי נתן. הרבי אמר זאת לרבי נתן "דער עיקר פריילאך און פרום אויך" – "העיקר הוא שמחה ויראה גם", המידה העיקרית היא השמחה. ר' אברהם ב"ר נחמן אומר בספרו כוכבי אור בתפילות שם ^ל, שהשמחה היא "כלליות דכלליות" של כל המידות. היינו,

כט. ראה כוכבי אור ששון ושמחה סוף תפילה ג: ..ומכל שכן וכל שכן ממצוה שאדם דש בעקב פזאת [כי אין לה מצוה שאדם דש בעקב כמו מצוה השמחה והרקודין וכו'] **אשר הפעל דבר מתלבש עצמו במצות היראה, ומכניס ומביא גם בלב הפזרים שחלילה לבלות זמן על המחצות כך ורקודין ושמחה בה.** הציילי ברחמיך מכל מיני מבוכות וטעיות שבעולם והיה בעזרי שגם בעת שלבי אטום ומבלבל מלהרגיש היטב את השמחה האמתית, היה בעזרי שאמשיכה עלי על ידי מלי דשטותא ועל ידי רקודין ושאר תנועות בגוף, ועל ידי שאעשה עצמי קאלו אני שמח. ועל ידי קול הנגינה המביאה את השמחה בלב, ועל ידי דבור שאדבר הרבה את דברי השמחה בפה, שגם זה מביא את זכרון השמחה בלב תמיד, עד שאצקה בחיים חיותי לכל אשר איש הישראלי צריך לזכות ולמלאות פונתך בבריאת עולמך בתכלית השלמות פראוי. **ל.** ששון ושמחה תפילה ה'.

שכל המידות הם פרטים של מידת השמחה; אם יש לך שמחה יש לך את כל המידות טובות, כל המידות נכללים במידת השמחה. שמחה, שמחה, שמחה.. "משונה פריילאך לא!"

ככל שהאדם שמח יותר – כמו כן מידותיו טובות ומתוקנות יותר, היראת שמים שלו גדולה יותר, הוא שמור יותר, הכל.. בבית צריכה לשרות שמחה. אינני יודע מדוע הנך מערב שמחה עם קלות ראש, מה נכנס כאן קלות ראש? שמחה וקלות ראש אינם מחותנים כלל וכלל..

[ש: מה הפירוש "וגילו ברעדה"?] הנך יודע מה הפירוש 'וגילו ברעדה', מה הפירוש וגילו ברעדה? – אני אבאר לך מה הפירוש 'וגילו ברעדה'. היכן כתוב וגילו ברעדה? היכן זה כתוב, בתהילים קפיטל ב'.

"עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" – אומר רש"י, מה הפירוש וגילו ברעדה, "כשתבוא אותה רעדה שכתוב בה 'אחזה רעדה חנפים' תגילו

לא. ראה חיי מוהר"ן שע"א: אמר לי האתה תהיה במרה שחורה. אתה מחיב להיות בשמחה תמיד [בפרוש אמר לי כן] – "דו זאלסט נאך זיין אין דער מרה שחורה? דו ביסט מחיב "משנה פרייליך" צו זיין!"

לב. וראה אוצר היראה שמחה ב: שמחה דקדושה היא בנדי דבר גדול מאד, כי זה עקר שלמות העבודה לעבד את ה' בשמחה. והשמחה היא הנקדה הקדושה של כל המצות. ובאמת מי שהוא בכלל האמונה הקדושה האמתית, יש לו לשמח כל ימיו בכל עת ורגע וכו'. אך **מפגם ונפילת השמחה דקדושה הנ"ל, מזה נשתלשל הטעות של פת הבוחרין בשמחה של הוללות ושכרות, אשר צריכין לזהר ולשמור מזה מאד** (עפ"י תפלה הלכה ד, ח). (וראה ברוחא דחיי קונטרס ט"ו (עמ' י"ז) שההוללות באה ממרה שחורה וכו'. וברוחא דחיי קונטרס ט' (עמ' כ"ו) שליצנות באה ממרה שחורה וכו'. וכדברי רביה"ק בתורה פ"ג תנינא שהעצבות והליצנות שניהם באים ממרה שחורה וכו' בחי' שחוק הכסיל וכו' עיי"ש).

וראה בליקו"מ תורה כ"ד תנינא: כל היום כלו צריך להיות בשמחה, כי מלב נשבר בקל יכולין לבוא למרה שחורה יותר מאשר יכולין לפשל על ידי שמחה חס ושלום, לבוא לאיזה הוללות, חס ושלום. כי זה קרוב יותר לבוא מלב נשבר למרה שחורה. על כן צריך שיהיה בשמחה תמיד רק בשעה מיוחדת יהיה לו לב נשבר וכו'.

לג. תהילים ב, יא. (וראה בגמ' ברכות ל ע"ב המובא לקמן בהערות).

ותשמחו. כשתגיע רעדה על העולם, כל החנפים תאחזם רַעְדָּה ורתת, ואתם "תגילו ותשמחו", אתם תהיו שמחים.

זה הפירוש 'וגילו ברעדה'; תהיו שמחים – בו בזמן שכל העולם ירעד אתה תהיה בשמחה. זה הפירוש וגילו ברעדה, בשעת הרעדה אתה תהיה שמח. בשעה שכולם רועדים מפחד, אתה תהיה שמח (בגלל שאתה עובד את השם יתברך, יש לך נקודות טובות...).

זה נקרא "וגילו ברעדה" – שמחה! שמחה לי!

לד. ראה ברבינו יונה (ברכות ל. ד"ה וגילו): כשהאדם מתבונן בגדלותו וירא מפניו, **ישמח ויגיל באותה יראה**, מפני שבאמצעותה מתעורר לקיים המצות, ושש ונעלס בקיומה שיודע ששכרו אתו ופעולתו לפניו, ועל שמחה כזו תמצא שאמר בפסוק אחד עבדו את ה' ביראה וגו' ובפסוק אחד עבדו את ה' בשמחה, ר"ל **תעבדו את ה' ביראה ובאותו היראה תשמחו ותגילו בה** כמו שאמרנו. (וראה כע"ז באורחות צדיקים סוף שער האהבה).

ומוהרנ"ת בליקוטי הלכות מאריך הרבה בזה בביאור דרכי היראה והשמחה בדרכים נפלאים, והבאנו כאן רק מעט מזעיר כמאן דמחוי במחוג.

בהלכות הודאה ו, י"ב: אפלו יראת הענש וכל היראות הטובות צריכין לקבל רק לטובה ולא לרעה בבחינת יראת ה' לחיים, להתקרב לה' יתברך על-ידי היראה מכל מקום שהוא ולא להתרחק חס ושלום, **שדיקא על-ידי יראת הענש יבוא לשמחה בבחינת "וגילו ברעדה"**, שדיקא על-ידי היראה והרעדה מענשים הגדולים רחמנא לצלן, על-ידי זה דיקא יבוא לשמחה על שהוא על כל פנים בכלל ישראל ומקרב לצדיקים וכו' וכו' ואם יבטח בלח הצדיקים ויתחזק בשמחה, על-ידי זה בודאי יהיה אחריתו טוב ויתהפך הכל לטובה וכו' [..] על-פן צריכין להתקרב ליראים באמת ולהמשיך על עצמו שמחה בכל הכחות על-ידי כל הנקודות טובות שמוצא עדן בעצמו וכו'.

ובהל' בכור בהמה טהורה ה, ז: **"וגילו ברעדה"** - כי כל מה שהיראה גדולה יותר ונמשכת מדיעת עליון יותר השמחה גדולה ביותר. ושם באות י"ט: וזה בחינת עצם השמחה של פורים בחינת **"וגילו ברעדה"** וכו'. [..] כי גם מיראת הענש הוא שמח וטוב לב מאחר שפאמין שהכל מה' יתברך לבד והכל לטובה. כי יש שמחמות יראת הענש נופל לעצבות חס ושלום ולפעמים לכפירות חס ושלום כמצוי באנשים רבים כשיושבין על ספרי מוסר שמדברין מעצם הענשים הם באין לעצבות חס ושלום וכו' ונופלים יותר חס ושלום וכו', וזה היה פגנת המון להפיל את ישראל חס ושלום.

אבל מרדכי הוא בחינת שכל עליון ונורא כל כך שיכול להכניס יראת הענש עד שיבאו לידי שמחה עצומה על-ידי גלגל העצות שנותן לכל אחד בעמק נפילתו שיוכל למצא את ה'

מוותר לצאת בריקוד בבית? אה, זה סותר את ה"גילו ברעדה"?! כשהילדים צועקים, והאבא אינו יודע לשית עצות בנפשו ומתחיל לרקוד ולשיר, זה נקרא קלות ראש?!

[ש: הגמרא בברכות^ל אומרת שאחד האמוראים "קא בדח טובא" ושאלו אותו "והא כתיב וגילו ברעדה"..^ל] נו, ומה הייתה תשובתו, "אנא תפילין קא מנחנא". אה, גם אתה תאמר – [תחת 'תפילין קא מנחנא' תשיב] – "אנא

יתברך עד שיהיה בשמחה, וזה עקר תקנתו וכו'. [..] כי כשהיראה עם דעת נמשך על ידה שמחה רבה בחינת "וגילו ברעדה".

וראה בעל"ת מכתב מ"ט: ה' הטוב זכר ויגן עלינו וימשיך עלינו ברחמי יראתו הגדולה וכו' עד שנוזהל לשמחה גדולה על ידי זה, כמו שכתוב "וגילו ברעדה", וזה עקר שלמות היראה כשזוכין על ידה לשמחה. וכבר כתבנו ודברנו הרבה בזה, שאפלו על ידי יראת הענש זוכין לשמחה על פי הדרכים שקבלנו לשמח נפשנו בכל הנקודות טובות וכו'. ובמכתב קצ"ח: ותכף שזוכרין ביראת ה', אף על פי שיודעים כל אחד בנפשו שאינו נקי כלל, אף על פי כן יכולים לשמח ולחיות חיים אמתיים, כי יראת ה' תוסיף ימים, בחינת יראת ה' לחיים. וזה עקר שלמות היראה שדיקא על ידי היראה הגדולה יגיע לשמחה כמו שכתוב "וגילו ברעדה". ועקר בכח הצדיק האמת, כי מאחר שזוכרין איך צריכין לפחד ולרעד מעצם הפגמים וכו' תכף מחיין ומשמחין עצמן מה שאנו סמוכין בכח גדול ונפלא כזה וכו'. בפרט שזכינו גם כן לחטף כמה נקודות טובות בכל יום, להחיות עצמנו על ידי זה.

לח. ראה טעם זקנים קונטרס קונטרס נ"ח (עמ' 12): אתה צריך להיות 'שמח' משום שאתה ב'ארץ ישראל! ועם זה אתה לזכות לאיזה מין – 'שובע שמחות את פניך' – פנים שמחות! נו, אתה צריך להיות כל כך שמח עד שתשמח גם את הבית!

חמי עליו השלום [ר' אהרן קיבליטשער ז"ל], הוא היה עני מרוד... וכשהוא נכנס הביתה, הוא שימח את הבית, למרות שהוא לא נתן להם מאומה – עני מרוד! אולם הוא שימח את הבית, הבית כולו התמלא שמחה כשהוא נכנס! הוא היה יהודי שמח! 'קפיצה' 'דילוג' ואיזה 'צחוק', הוא שימח את הבית, את כל הילדים הוא שימח!

לו. ברכות דף ל ע"ב: אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזייה דהוה קא בדח טובא, אמר "וגילו ברעדה" כתיב, א"ל אנא תפילין מנחנא. ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא, חזייה דהוה קא בדח טובא, אמר ליה "בכל עצב יהיה מותר" כתיב, א"ל אנא תפילין מנחנא. וכתב רש"י: דהוה קא בדח טובא. יותר מדאי ונראה כפורק עול. תפילין מנחנא. והם עדות שממשלת קוני ומשרתו עלי. (וענין השמחה בתפילין דייקא ראה בליקו"ה תפילין ד, ב. ובהל' תפילין ו, ב.).

רבינו קא מנחנא! ". 'מנחנא' זה אותיות נחמן. "אנא תפלין קא מנחנא".
אני עטור בתפלין של רבי נחמן...

[אחד שהיה בשבעה של ר' אברהם אנשין, אביו של ר' אפרים נחמן, סיפר לי. הם ישבו שבעה - כמדומני ששם התרחש הסיפור - ואחד מאנשי שלומינו השתתף אף הוא בשבעה, ובעת שישבו שם אמרו מילתא דבדיחותא. איזה ליטאי שנכח שם התבטא, "יושב פה גדול ועושה ליצנות, יושב פה גדול ועושה ליצנות..." אתם מבינים? צריך להיות בשמחה..]

החינוך של הרבי: שמחה!

ר' יעקב מאיר מספר תמיד על גיסו ר' אברהם אנשין ז"ל, היתה לו משפחה ברוכת ילדים ופרנסת ביתו באה לו בקושי גדול. הוא התגורר בקטמון בין החילונים, ומידי יום היו ילדיו צריכים לנסוע למאה שערים, הבנים והבנות. אוי, אלו היו חיים של נסיונות בלתי נסבלים. ואף על פי כן מהמשפחה שלו אף אחד לא התקלקל, משפחה של חמש עשרה נפשות בליעה"ר, וכולם יראים וכשרים.

הסוד של הבית היה שמחה, מילאו את הבית בשמחה. כעבור שנים העידו הילדים שהגעיל אותם, כל האורח חיים החילוני הגעיל אותם. החיים שלהם היו כל כך שמחים, עד שהם ראו את האנשים שסביבם כמו היו בעלי חיים.

בכל משפחה יש לפעמים קפידות ומחלוקות, גיס זה עם גיס זה, גיסה זו עם גיסה זו, האחיות עם הדוד, והדודים עם הדודות.. מה שקורה אצל משפחות למרבה הצער, קפידות ומרירות האחד על זולתו, ההוא עשה ככה וההוא עשה ככה.. כל הדברים הללו, אם לא נזהרים, זה מוציא, את הטעם לחיות זה מוציא.

בית שמכניסים בו שמחה מגרשים כל הזמן את כל הדברים הללו. "לא מדברים על אנשים, לא מדברים מאנשים, אין דבר כזה, אין חשבונות, אין נושא כזה..."

זה צריך הרבה הרבה, לא כל העיתים שוות, לפעמים יש גלים ונסיונות, כל מיני דברים. אבל צריך לדעת: החינוך של הרבי זה שמחה! הרבי מכניס את האידישקייט על ידי שמחה!

זכרון בשמחת עלמא דאתי

אצל הרבי נכנס האידישקייט על ידי שמחה. אצל הרבי גם בעבודת ה' של כל אחד בפרטיות נוהג הדבר כן; כמה שמחה שתכניס ביום שלך זה היום שלך, צריך להכניס שמחה בכל יום ויום.

המחשבה הראשונה שהאדם צריך לחשוב תכף בהקיצו בבוקר, אומר הרבי י"י שכך "מנהג יראי השם", מנהג יראי השם שתכף כשפוקחים את עיניהם, מה הם חושבים – "עלמא דאתי", זכרון עלמא דאתי.

ר' אברהם ב"ר נחמן מסביר י"י, מה הפירוש 'זכרון עלמא דאתי' – שמחת עלמא דאתי! לחשוב בפרטיות שכל נקודה, כל נקודה של 'סור מרע' ו'עשה

לז'. ליקוטי מוהר"ן תורה נ"ד: ובהינה זו, לזכר תמיד בעולם הבא דהינו לאדבקא מחשבתה בעלמא דאתי הוא בכלליות ובפרטיות. בכלליות, כך ראוי להיות מנהג יראי השם תכף בבקר בהקיצו, קדם שיתחיל שום דבר, יזכר מיד בעלמא דאתי. ואחר כך יעשה זאת בפרטיות וכו' עיי"ש. ובקל"מ: כך ראוי להיות מנהג איש הישראלי, שתכף בבקר בהקיצו משנתו, מיד כשיתפתח את עיניו קדם שיעשה שום דבר, יזכיר את עצמו תכף בעלמא דאתי.

לח. ראה ששון ושמחה תפילה א: רבון כל העולמים מקור כל התענוגים והשמחות שבכל העולמים, היה בעזרי לשמור היטב את הזכרון בכל נקדה ונקדה של סור מרע ועשה טוב במחשבה דבור ומעשה, שהיא המקשרת את נשמותי בדעת אלהותך בדעת למעלה מדעת ובענג למעלה מענג עד בלתי תכלית, עזרני להעמיק מאד בזה את זכרוני וכל פנימיות רעיוני, באופן שאזכה לשמח בכל נקדה ונקדה כראוי לשמח בזה, כי אתה הוא עצם הטוב דטוב והענג דענג והשמחה דשמחה עד בלתי תכלית וכו'.

טוב' במחשבה דיבור ומעשה – סור מרע במחשבה ועשה טוב במחשבה, סור מרע בדיבור ועשה טוב בדיבור, סור מרע במעשה ועשה טוב במעשה – כל נקודה היא נצח נצחים!!

לזכור ב"שמחת עולם הבא", זה נקרא לחשוב על התכלית. לחשוב על התכלית פירושו לחשוב מהשמחה ^ל. השמחה שעתידיה להיות ממצות ציצית, שעתידיה להיות מהפאות, שעתידיה להיות מהזקן, שעתידיה להיות מנטילת ידיים שחרית, שעתידיה להיות מהמזוזה. זוהי השמחה, זהו מנהג יראי השם, לזכור בשמחת עולם הבא.

בפרט ברסלבר חסיד שלומד אצל הרבי, שהצדיק בעצמו הוא ה'עולם הבא'. הוא נזכר מהרבי, נזכר מהטעם של הרבי שזהו הטעם של נצח נצחים.. הטעם של הרבי.. – זה נקרא 'זכרון בעלמא דאתי' ^מ.

זהו יסוד שכל אחד צריך לדעת – שורש היהדות היא השמחה בעלמא דאתי! שמחת הנצחיות! השמחה עם הנקודות טובות! מה שזוכים לרכוש

וראה בליקו"ה ברכות פרטיות (המיוסדת על תורה נ"ד) ה, כ: תִּכְרֶךְ כְּשֶׁזֶכְרֶיךָ בְּעוֹלָם הָבָא צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְשַׁמֵּחַ בַּחֲלָק נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִקְדָּשֵׁי יִשְׂרָאֵל. כִּי נִקְדָּה דִּנְקָדָה מִקְדָּשֵׁי יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לְהַפְחוֹת שְׂבִיחֹתֵימָלְא, אֵין כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ כְּדָאי לְסַבֵּל תִּקְוָה עֲצֵם הַשְׂמִיחָה שֶׁיִּזְכֶּה לְעֵתִיד.

לט. ראה טעם זקנים קונטרס קט"ו (עמ' ח'): הרבי אומר: "צריך לשמור מאד את הזכרון בעלמא דאתי!" והרבי אומר: "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד!". שני הדברים הללו – אחד אינו סותר את השני; 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד' ולזכור תמיד בעלמא דאתי. לכאורה אם צריך לשמור מאד את הזכרון בעלמא דאתי בגלל שיש עוד עולם – כיצד יכולים לשמוח? שמוא תאמר 'מעט', אומר הרבי, לא, 'תמיד', 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד'.

אלא שבהשקפה ראשונה נראה ש'יום המיתה', הכוונה ששוכבים בקבר, בשלג, בקור – אז וודאי אי אפשר להיות שמח.. אולם אם יום המיתה פירושו תענוג עולם הבא, "שעשוע עולם הבא" – שזהו מין תענוג כזה שרגע אחד תענוג שם טוב יותר מכל חיי עולם הזה – אם זהו עולם הבא וזהו הזכרון אותו אני צריך לזכור, ממילא יכולים להשתלב שניהם יחד!

מחכה לי כזה מין 'תענוג עולם הבא'! כזה 'שעשוע עולם הבא'! שמלאכים יצטרכו לשאול 'מה פעל קל', כזה תענוג מוכן ומזומן לי, וזהו התכלית של ישראל. (וראה עוד בקונטרס פ"ט עמ' 10).

מ. עיין בביאור"ל תורה נ"ד אות י"ח.

כאן.. מה שזזכים בעולם הזה.. בכל מקום, אוספים יהלומים, מלקטים 'עולמי עד' ו'נצח נצחים'!

שמחה זו היא השורש של יראת שמים. ככל שמרבים לשמוח עם זה, כך מתבטלים הנסיונות, הכל מתבטל. מקבלים דיבורים אחרים, מחשבות אחרות, מעשים אחרים. זה נקרא "יראי השם", זוהי היראה, יראה אחרת לגמרי.

כמה שאדם ממלא עצמו יותר עם עלמא דאתי, הוא מתהלך שָׁבַע: "אה ברוך ה', שישו בני מעיי שישו.. ברוך ה', אני מלא בעולם הבא. ברוך ה', אני מלא בעולם הבא! אמנם נכון עדיין אני רחוק מאד מהשם יתברך, אני מלא חסרונות – אולם אני מלא בעולם הבא, מלא בנקודות טובות, חבילות ושקים.. אני כל כך שמח!!

השמחה נותנת חיות וכח להמשיך הלאה, להתפלל, להתגבר ולאחוז במלחמה. השמחה נותנת טעם לחיים, נותנת משמעות לחיים, מטרה לחיים. ומדוע, מדוע היום שלי הוא יום? מה אני הולך לעשות ביום הזה, מה אני הולך לעשות ביום הזה?! – למלאות שקים לעלמא דאתי מא! מה השאלה?! – נשפכים כאן יהלומים מכל הכיוונים, וממלאים, ממלאים ומניחים למשמרת.. ממלאים ומניחים למשמרת [לעולם הבא] מא.

מא. ראה אוצר היראה ערך מצות ומעש' ט י"ב: על-ידי קיום המצות מכין האדם צידה לדרך הארץ, כמאמר רבתינו ז"ל: ארְחָן רְחִיקָא וְיִוְדִין קְלִילָא.. **אֲשִׁירִי לְמִי שְׂזֻכָּה לְהֵכִין לְעֲצֻמּוֹ צִידָה לְדֶרֶךְ רְחוֹק מְאֹד מְאֹד כְּזֶה.** ובערך התחזקות נה: וְעַל-כֵּן אֶדְרָבָא, כָּל מִה שֶׁהָאָדָם רֹאֶה שֶׁהַבְּלִיָּוִים מִתְגַּבְּרִין וְתִפְלָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ בְּקִטְנוּת גָּדוֹל, הוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצֻמוֹ מֵאֵד וְלְהִתְחַיֵּל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ לְהִתְחַזֵּק בְּתִפְלָה וְעִבּוּדָה, בְּכִדִּי שִׁיְהִיָּה עַל-יְדֵי-זֶה **חֲבִילוֹת הַרְבֵּה שֶׁל נִקְדוֹת טוֹבוֹת שֵׁישׁ בְּכָל עֲבוּדָה וְעִבּוּדָה,** וְאִזּוֹ יִתְעוֹרֵר הַצִּדִּיק בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים יוֹתֵר לְהַגְבִּיהַ וְלְהַעֲלוֹת הַחֲבִילוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁעֶסֶק בָּהֶם (עפ"י שבת הלכה ו, אות ט).

מב. ראה על"ת מכתב נ"ח: ..וְאֵל תֵּאבֹד יוֹם אֶחָד בְּלִי הַתְּבוּדָּה, וְלִחְשֹׁב עַל תְּכִלְתָּךְ בְּכָל יוֹם, וְתַחֲטֹף בְּכָל יוֹם תּוֹרָה וְתִפְלָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הַרְבֵּה, כְּפִי מִה שֶׁתּוּכַל לַחֲטֹף וְלַעֲשׂוֹק וְלִגְזֹל מִהַצֵּל הָעוֹבֵר הַזֶּה, מִהַבֵּל הַבָּלִים הַזֶּה מֵעַן כֻּלָּה הַזֶּה וְכו'. זְכוּר הֵיטֵב כִּי כָּל יְמֵינוּ הֵבֵל, וְיִכּוֹלִין לַחֲטֹף בָּהֶם חַי עוֹלָם כָּל אָדָם בְּאִיזָה מִדְּרָגָה שֶׁהוּא. וּבִמְכַתֵּב צ"ב: מִי יִתֵּן וְיִחַזֵּק

מזה אני חי, זה מה שאני משמיע ומשדר לבני הבית. כשמעירים ילד בבוקר: ”רבותי! היריד החל.. יורד ‘מן’, יורד שפע.. קומו! צאו מהפונך המסריח, הוא כבר מסריח.. צאו, תטלו ידיים, יורד שפע..”. נוסכים חיות, אומרים את האמת.

הכנס שמחה בילדיך!

עכשיו נפטר יהודי בשם ר' ישראל נחמן אנשין ז”ל, הוא היה יהודי שקט וצנוע, יהודי שקט היה. אולם כל מציאותו היתה [הכרתי אותו, הוא היה אדם מופנם ומיעט לדבר]: הוא היה שקוע חזק בתכלית, הרבה לחשוב מהתכלית. הוא היה מיוודד בקשר אמיץ וחזק עם ר' מרדכי אלעזר (רובינשטיין).. הדיבורים של ר' שמואל שפירא, כל הדיבורים מהתכלית.

הוא הקים משפחה והשקיע את כל חייו להחדיר בצאצאיו, כל ילד בסגנון שלו, לגדל ילדים כל ילד בסגנון שלו, להחדיר בהם אידישקייט.

מאז שהתחתן לא החסיר יום, יום הוא וב”ב אמרו את תפילת השל”ה ואחר כך הוסיפו תפילה שהילדים יגדלו ברסלבר חסידים אנשי ירושלים,

ה' את לבבך שתקבע עצמך על התורה ועל העבודה זו תפלה, כי זה כל האדם, וחיוץ מזה גרוע מהבל. ואין לשון בעולם לכנות בו הבל העולם הפורח ורץ ושט יותר מצל עובר, ואף על פי כן יכולין לחטף בו סגלות יקרות פאולה.. נעימות כזה, נעימות נצח' שייכולין לזכות על ידי זה לנעימות בימינו נצח. ובמכתב ע”ר: ועדין יש הרבה לדבר בזה באופן שתבינו בעצמכם איך להתחזק לקיים זאת להפך הכל לשמחה, אשר חסדו גבר עלינו כל כך לידע האמת לאמתו שלא ישאר מהאדם כלום רק מעט הנקדות טובות שחוטף מזה העולם העובר כהרף עין המלא כעס ומקאובות ויגונות ומרידות ממרידות שונות בכל אדם בכמה וכמה שנויים בלי מספר.. ואין שום חיות כי אם מה שהשם יתברך ברחמי מרחיב בתוך הצרות ועוזר לחטף בכל יום ובכל עת נקדות טובות של תורה ומצוות שזוכה כל אחד מישראל לקיים בכל יום.

וראה בליקוטי עצות יראה אות ל”ג: רוח העולם הזה אין לשער, דהיינו מה שאדם יכול להרויח בזה העולם ואין צריך על זה הוצאות משלו [שקורין אוס לאג] רק ממה שהכין לפניו יתברך. יכול להרחיב ידו ולהרויח הרבה מאד, עין לא ראתה וכו' (תורה נ”ה תנינא).

יראים ושלמים. זה מה שהעסיק אותו.. לשבת עם הילדים, לטפל בילדים. כל החיים שלו היה להכניס חיות בילדים.

זה התפקיד המוטל עלינו, להכניס אידישקייט בילדים, להכניס בהם את התכלית. או אז אתה רואה שהילדים שמחים, אתה רואה שהילדים, נכנס בהם התכלית, הם שמחים עם התכלית.

מפרגנים לילדים – לא: "עה, אתה לא גדלת תלמיד חכם, כלום לא נהיה ממך..". – לא, תכניס חיות בילד: "ברוך השם, תעשה ברכה. ב"ה, אכול עם ברכה. ב"ה, תתנהג ביראת שמים, קרא קרי"ש, תן נשיקה למזוזה". יש אלפי דברים שאפשר לשמוח עמם.

צריך להכניס חיות. וכשהילד גדל, הוא גדל מלא חיות דקדושה.

[שואל: צריך לנהוג כך גם עם ילדים קטנים שעדיין אינם מבינים?] ילדים קטנים מבינים ששמחים אתם? [ש: בדברי שטות בלי שכל..] מה הפירוש בלי שכל? הילד הכי קטן – כששמחים אתם, הם שמחים? – צריך אם כן לשמוח אתם! לתת להם מיני מתיקה, אומרים להם: "אה, יש לך מצוה!", למה לא.

מהרגע שאתה מתחיל לדבר הם מתחילים לשמוח. בגלל שזה לא מתחיל אצלם, זה מתחיל לפני כן – בעשיית הנשים חסידות. כשאתה נוסך חיות בבית, ואתה בעצמך שמח עם דברים קטנים, ובני ביתך שמחים עם דברים קטנים – או אז השמחה חודרת [וממשיכה גם אצל הילדים]. זה הנושא, זה הנושא!

העיקר הוא המבט שלך – שו"ת בעניני חינוך

[שואל: אין פעמים שצריך לדבר לילד בחריפות?]

"אמאל געבט מען א פאטש מג" – "לפעמים נותנים סטירה", יש פעמים שצריך לדבר בחריפות.. אבל העיקר צריך להיות שמחה!

[ש: מידי יום עושה הילד הרבה דברים טובים, אולם גם הרבה דברים לא טובים..]

זה תלוי כמה אתה רואה את הדברים טובים, השאלה היא כמה אתה רואה אותם. הבעיה היא, שזה שהוא עושה טוב, זה לא תופס אותך, זה שהוא עושה דברים לא טובים זה מה שתופס אותך.

[ש: מהי הדרך להעיר להם על מעשים שאינם הגונים?]

פשוט, צריך לומר להם. השאלה היא רק, מה אומרים יותר, מה משפיע עליך יותר. השאלה היא מה אתה מרגיש כלפי הילד, הוא הולך לך על העצבים..

[ש: לדוגמא, יש ילד שאוהב להפוך את הבית כל יום..] ומה הוא עושה חוץ מלהפוך את הבית? [ש: הרבה דברים טובים!] כן? אז אתה צריך להתמקד בזה! לפני שהוא הופך את הבית יש עוד משהו, יש עוד הרבה לפני כן.

לפעמים יכול להיות שעד שהוא לא הופך את הבית הוא לא מענין אותך, בכל לא מענין אותך ממנו. יש דרך אחת שדרכה אתה נזכר ממנו – אתה מונח ב'עבודה'.. וכשהוא הופך את הבית או אז אתה נזכר בקיומו.

אולם אם לפני כן תזכור בקיומו... [אולי הכל יראה אחרת..].

אכן אחד סיפר לי על אחד מיקרי חסידי ברסלב שנפטר בשנים האחרונות. אחד הילדים שלו היה שובב מאד, הוא אהב הפגנות, הוא היה הולך והופך דברים, משליך חפצים, מדליק אש.. בקיצור, הוא עשה דברים מסוכנים. אמר האב בלבד, במקום לצעוק עליו – הוא החל ללכת אתו להפגנות. הוא הלך אתו להפגנות, הוא הראה לו, זרוק פה, עמוד כאן, עכשיו צריך לברוח.. (רואים איך אבא ברסלב חסיד ירא שמים, התעסק עם הבן השובב והוריד עצמו אליו באופן חכם ותמים..).

[ש: הנהגה זו שהרבי אמר "לפעמים נותנים סטירה" יכולה להיות הנהגה יומיומית?]

השאלה היא מהי ההנהגה היומיומית עם הילדים שלא הופכים? אם יום יום ההנהגה עם הילדים שלא עושים בעיות היא שבכלל לא רואים אותם -

וכי רק ילדים שמייצרים בעיות מדברים אודותם יום יום?

[ש: פעמים רבות הופך הדבר לרגילות שמדברים בסגנון זה; הילדים הופכים את הבית וכל הזמן רק צועקים

ומתרגזים עליהם.. – שאלתי היא האם הרבי אוחז מזה?]

אני באמת לא מבין את השאלה. אם זה עוזר תעשה זאת, מה הבעיה.. אבל השאלה היא, מדוע מדברים רק מזה?! – יוצא שכאן בבית צועקים כל היום.. אם יוצא שכל היום רק צועקים, הרי זו ראייה שזה מה שרואים. אני לא אומר לך דברים פשוטים. אם אתה חושב שאני אומר לך דברים פשוטים – לכן אתה אומר: "מדוע אינני נוהג כך, מכאן ראייה שזה לא תואם את המציאות...". אבל אני לא אומר לך דברים פשוטים, הרבי אומר שזו העבודה שלנו בבית.

אילו הייתי אומר לך לעשות איזו עבודה נעלה היית מבין שצריך לעבוד על זה – זה לא בא מעצמו, אבל זה מה שהרבי אומר. גם דבר זה אומר לנו הרבי – הוא אומר לנו שצריך לעמול ולהתייגע למלאות את הבית בשמחה – צריך לעבוד על זה, זה לא בא בקלות. **אולם אפילו אם לא תצליח רק פעם בכמה ימים להנהיג בית עם סוג שמחה כזו, סוג יום שמח כזה.. – תשמח עם זה!**

על פי הרבי העיקר צריך להיות שמחה, כמה שאתה צועק יותר מזה עליך לשמוח. לא כתוב כמה – אבל כמה שאתה צועק, יותר מזה עליך לשמוח!

[שואל: מה שהרבי אמר שלא להכות ילדים ^{מדי} – הכוונה דוקא לא להכות, או שזו ההנהגה כללית; לא לצעוק

ולא להתרגז?]

מה הפירוש להתרגז? להתרגז לא קשור להכאה. הנקודה היא לא להתרגז, אדם שיודע מה הוא רוצה ועומד על שלו, גומר כרצונו.

יש אנשים שצועקים הרבה וזה ללעג ולקלס, הם סוטים הרבה וזה ללעג ולקלס.. ויש אנשים שבלי יותר מידי צעקות ובלי יותר מידי סטירות – הם אומרים מילה וזהו זה, הדבר נעשה.

מזד. ראה כוכ"א שו"ס ממוהרנ"ת אות ד', בשיש"ק החדש חלק ג' אותיות ס"ח-ע, טעם זקנים קונטרס קכ"ו (עמ' כ"ז ואילך) ובקונטרס ע"א (עמ' 19).

זה תלוי ברוגע של הבן אדם. אדם שהוא רגוע ושמח גומר הכל כרצונו. אדם שכועס לא גמור כרצונו. חז”ל אומרים **”רגזן לא עלתה לו אלא רגזנותו”**^{מה}, רגזן לא עלתה לו אלא רגזנותו! אדם שהוא רגוע, ככל שהוא רגוע יותר כך הוא גומר כרצונו.

עכשיו, אני שואל אתכם בכנות, מה עושה אחד שבאמת הילד שלו מופרע? – אז מה אתה רוצה, וכי את המידות שלך כבר הצלחת לעקור ביום אחד? הוא רוצה שביום אחד יתוקנו מידותיו של הילד.. כיצד יכול להיות דבר כזה, כיצד יכול להיות דבר כזה?..

אלא מאי? אתה צריך ללכת אתו לאט לאט. אז תחליט מה אתה רוצה ממנו, מעט. על זה תעמוד ותהיה מאד שמח עם כל נקודה שהוא מתקדם, ותתפלל על ההמשך, ומכאן והילך כמה שהשובבות שלו עולה לך במאמצים מרובים, תאמר לעצמך שזה בגלל העוונות שלך, “צער גידול בנים”, זה קשור לתיקון הברית שלי. ככה זה הולך, צריך להתאזר בסבלנות!

”מנותר קנקנים, נעשה נס”

על כל פנים, אצל הרבי – השמחה היא המהות של הבית, זהו החינוך. מה הפירוש חינוך? חינוך פירושו הרבה שמחה, הרבה שמחה! הרבה הודאה, הרבה הודאה!

מה. [קידושין מ.] וראה בעל”ת מכתב תמ”ו הדרכת מוהרנ”ת לבני משפחתו בעת ששהה מחוץ לביתו: ותאמר שלום לזוגתי תחיה ולכל בני ביתי שיהיו. ותבקש ותזהיר את אחיך הוא בני דוד צבי שיהיה, **שִׁיזְהֶר לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וִירְחֹם עַל עַצְמוֹ וְעַל כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה כַּעֲסָן וְרִגְזָן וְלֹא יִהְיֶה קִפְדָּן כָּלֵל. רַק אֲדַרְבֵּא מֵאַחֵר שְׁטַבְעוּ לְהַקְפִּיד וּלְהַתְרַגֵּז חֹס וְשְׁלוֹם, יִתְגַּבֵּר לְהַפְךְ הַדְּבַר. וּבְרִגְזוֹ רְחֹם תִּזְכֹּר וְיִהְיֶה הַכֶּסֶס לְרַחֲמָנוּת וְאִזּוֹ יִהְיֶה טוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא.** וגם אתה תקים כל זה, כי הכעס והקפדות מזיקים מאד מאד רחמנא לצלן, ותיחזקו בתורת ה’ לקבץ עתים לתורה על כל פנים ותבטחו בה’ ותצפו לישועתו בכל עת. **כִּי עַל יְדֵי כַּעַס אֵין פּוֹעֲלִים כְּלוֹם רַק מִזִּיקִים הָרַבָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן; כִּי ”רִגְזָן לֹא עֲלִיתָה בִּידוֹ אֲלֹא רִגְזָנוּתוֹ”, וְכָל מַה שִׁיכּוֹלִים לַפְּעַל, פּוֹעֲלִים בְּדַבְרֵי נַחַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר.** כי דברי חכמים

ואם זה העיקר מובן מאליי שזה לא עובד אוטומטית, זה לא קורה בפעם אחת, אלא צריך להתחדש בזה עוד פעם ועוד פעם. נופלים וקמים, נופלים וקמים. צריך לשמוח עם כל מעט שמתחזקים בזה. **יש לנו רבי של שמחה, יש לנו רבי של חנוכה!**

יש לנו רבי של חנוכה, רבי נתן אומר ש'חנוכה' הוא מלשון 'חינוך' ^מ, אומר רבי נתן שכשם שבחינוך זה הולך מעט מעט – זהו אור החנוכה. האור של חנוכה הוא ענין של חינוך, חונכים את המזבח. זה מה שהיה בימים ההם ^מ, הגיעו היוונים והחריבו הכל, ומשנמצא איזה נר שמחו עמו עד מאד. התחילו עם מעט – זהו אור החנוכה.

בנחת נשמעים. ומגדל הנחיצה אי אפשר להאריך כלל. דברי אביכם הדורש שלומכם תמיד ומצפה לישועה, נתן מברסלב.

מז. ראה באוצר היראה חנוכה אות ל"ו: וזה בחינת חנכה, **כי זה עקר החנוך בעבודת השם, להתחיל בכל פעם מחדש**, ואפלו אם הוא זקן גדול, אף על פניו אסור להחזיק את עצמו כזקן ולגאש את עצמו כאלו אפס תקנותו, חס ושלום, רק עד יום מותו יתחיל בכל פעם מחדש. ושם באות ל"ו: ועל כן נקרא חנכה, כי זה עקר החנוך בעבודת השם, שהוא רק על ידי עצות דקדושה וכו' **והעקר להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת השם, שזה עקר שם חנכה, שהוא מלשון חנוך והתחלה, כאלו היום הוא מתחיל להתחנך בעבודת השם**. וזה בחינת 'נר חנכה מוסיף והולך', שצריכין להתחיל בכל פעם מחדש, שעל ידי זה מוסיפין והולכין תמיד בעבודת השם בתוספת מרבה, מאחר שמתחזק בכל יום בהתחזקות חדש ובהתחלה חדשה ובהתעוררות חדש. (וראה עוד בהל' כלאי בהמה ה"ד אות ט, על ענין החינוך בתודה והודאה. ובהל' אבידה ומציאה ה"ג, אות ז ח על ענין החינוך וההתחדשות ע"י תורת הצדיקים. ובהל' שומר שכר ב, על ענין ההתחדשות וכו').

מז. ראה ליקו"ה שבת ו, ט"ו: ועקר תקף הנס היה שמעט שמן שלא היה בו להדליק כ"י-אם יום אחד ונעשה נס ודלק שמונה ימים, זה בחינת נפלאות תקון הנדר שהוא פרישות מעט כנ"ל, ועל ידי זה זוכין לאמונת חכמים שעל ידי זה עקר תקונו לנצח, שזהו בחינת המבאר לעיל על שקל פסקא שדא להו וכו'. כי על ידי שממשיכין על עצמו פרישות מעט על ידי הנדר על ידי זה זוכין לאמונת חכמים אמתיים שיאירו בו ויתקנו אותו לנצח.

וזה בחינת שלא היה בו להדליק כ"י-אם יום אחד, כי השמן בחינת נדר הוא מעט, כי הוא פרישות בעלמא ליום אחד, דהינו לזמן מעט, אבל הנדר הוא בחינת פלא, בחינת נס שיש לו כח להאיר בו אמונת חכמים שהוא בחינת ונעשה נס ודלק שמונה ימים וכו' שזכו על ידי מעט השמן בחינת נדר לאמונת חכמים שהוא תקונו לנצח כנ"ל.

בשיחותיו של ר' לוי יצחק בנדר מובא שאצל אנשי שלומינו היו מפרשים "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים" – כמו קנקן שהיה מלא בשמן, ונשאר שם מעט שמן ומזה נעשה 'נס לשושנים'. כך נוהג הדבר אצל כל אחד, כל יהודי, נשאר בו מעט, נשאר ממנו 'משהו'.. וכשהוא מתחזק עם זה המעט, זהו הנס של חנוכה.

עם כל אחד נעשה נס חנוכה, מכל אחד נשאר איזה פך שמן, איזה מעט שמן נשאר ממנו. התקבץ איזה מעט, מעט שמן, מעט. ממילא 'מנותר קנקנים נעשה נס לשושנים'.

הדבר קורה אצל כל אחד בחייו האישיים, וגם בכל בית: "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", עוד הפעם ועוד הפעם ועוד הפעם.

וכן הוא עם חברים. פעמים רבות יש אדם שמתרעם: חבר פלוני מערער כאן הכל, חבר פלוני הורס כאן הכל, ההוא עושה.. זה מקלקל את היראת שמים וזה מקלקל את המשמעת, וזה מקלקל דבר זה וההוא עושה ככה.. – הכל טוב ויפה, אבל לא בכעס, משום שעם כעס לא משיגים מאומה. עם לשון הרע לא משיגים מאומה, עם מחלוקת לא משיגים מאומה. [מהי היא הדרך?] רק עם שמחה! רק עם שמחה, רק עם סבלנות. עם סבלנות, "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים", אט אט צומחת עוד ישועה ועוד ישועה.

אור החנוכה! אור החנוכה צריך להאיר בנו. אור החנוכה זהו האור עליו נאמר שהוא אור הגאולה. האור של חנוכה ופורים זהו אור הגאולה, ועם שני האורות הללו יוצאים מגלות לגאולה.

וְזֶהוּ בְּחֵינֵת וּמְנוֹתֵר קִנְקִנִּים נַעֲשֶׂה נֶס לְשׁוֹשָׁנִים, זֶה בְּחֵינֵת שְׁקָל פֶּסְקָא וְשִׁדָּא לֵהּ הַנֶּל. וְעֵקֶר הַדְּבָר צָרִיךְ הָאָדָם לֵידַע שְׁקָל זְמַן שֵׁישׁ בּוֹ אֵיזָה נְקוּדָה טּוֹבָה מֵהָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָ גְדוּלָּה לַחֲזוֹר וּלְתַקֵּן הַכֹּל, בְּבִחֵינֵת שְׁקָל פֶּסְקָא וְכוּ' כְּרוּכּוֹ לִי גְרָדִי מִנָּה וְכוּ', שְׁיֻכַּל לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּת חוּט הַשָּׁנִי עַל-יְדֵי חֲתִיכַת אָבֵן שְׁלִלְקֻט מֵהָאֱמוּנָה הַשְּׁבוּרָה וּנְפוּלָה וְכוּ'ל. (בכדי להבין הדברים היטב עיי"ש, והדברים מיוסדים עפ"י הקדמות רביה"ק בתורה נ"ז).

כל אחד צריך להכניס את האור בתוכו; להיות 'חנוכה איד', להיות כל השנה 'חנוכה איד'! להכניס בתוכנו את הדרך והנתיב של חנוכה.

עכ"פ, כמו שדיברנו לעיל, בחנוכה כשבאים ומתדפקים בבתי ישראל רואים ששורה שמחה בבתים.. שהשם יתברך יעזור שבמשך כל השנה יהיו הבתים שלנו 'בתים של חנוכה', בתים מלאי שמחה ששרים ורוקדים ושמחים בהם; מלאי חיות, מלאי עונג ונועם.. והשם יתברך יעזור שנזכה לאור החנוכה מעתה ועד עולם!

· לאמשא משה רבות קודשא ·

גב' ד' חנוכה

ל' סבב פשוט
שיטת משה שגבס
לחשבי"ב בשנים עברו
על ווער' לעמ' צו

גב' ד' חנוכה

לרגל יומא דהילולא
ר' צבי' אברהם ב' נחמן ר' ז' זצ"ל

יום שלישי מוצאי חנוכה

שיטת משה ר' ל' חנוכה
לכל השנה
אור החנוכה

גב' א' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
"מעשה ואור"
שיטת ר' א' חנוכה
אמרת חנוכה
משה ר' ז' חנוכה

גב' ד' חנוכה

"יין שבת חנוכה
ביים רען"
ר' אברהם משה ר' חנוכה

גב' ח' חנוכה

ר' אברהם משה ר' חנוכה
"אור חנוכה"
... יגונים ונסחאות ק"צ"
משה ר' ז' חנוכה

יום ראשון ערב חנוכה

משה ר' ז' חנוכה
דיבורים נפלאים
הנה חנוכה
ע"פ תורה ז' חנוכה

גב' ד' חנוכה

"יוו נעמט מען
דעם חנוכה אליין"
שיטת משה ר' חנוכה

גב' ד' חנוכה

"לחודות ולחג"
משה ר' ז' חנוכה
משה ר' ז' חנוכה

וכן יתן לשמוע אור של חנוכה, קטנים מובחרים לעורר הלב בקדושת ימי החנוכה וגאונים חנוכה בשלוחה 4-6 מחכימה למערכת.

· דבריהם הם זיכרונם ·

גב' ד' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
"רפואות וזאמירות"
ר' אברהם משה ר' חנוכה

גב' ב' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
"זכרון עמנו דאור"
משה ר' ז' חנוכה

גב' א' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
"ביטול והתקשות
לצדיק"

גב' ד' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
יגונים
משה ר' ז' חנוכה

גב' ד' חנוכה

שיטת משה ר' ז'
אין לחשבי"ב וזמירות
משה ר' ז' חנוכה

להלן סדרי השיעורים בהתכונות בבן "רוחא דחיל"

לקראת ימי החנוכה
הבעל"ט ולרגל
יארצייט הראשון

קו "רוחא דחיל"

02.30.24.743

בארה"ב 518.794.2268